

UNG & DUM

FÖRÄNDRA SYNEN PÅ BARN & UNGA

Ung&Dums Inflytandedialog

Utvärdering av en satsning i Leksand och Umeå
2012/2013

Innehållsförteckning

Övergripande	3
Syfte med Inflytandedialogen	3
Mål	3
Indikatorer	3
Roller	4
Arbetet ut i relation till aktivitetsplanen	5
Vad har varit Inflytandedialogens hisspitch?	5
Varför kallar vi satsningen för Ung&Dums Inflytandedialog?	6
Om arbetet	7
<i>Processen</i>	7
Bakgrunden till processen	7
Teorin processen vilat på	7
Beskrivning av Inflytandedialogens process	8
Viktiga vägval under processens gång	9
<i>Statistik</i>	14
Baseline och resultat	16
Hur såg formerna för barn och ungas inflytande ut i kommunerna innan vi gjorde vårt nedstamp?	16
Vad har varit skillnaderna i Umeås och Leksands förutsättningar?	19
Vad har varit skillnader och likheter i de båda kommunernas händelseförlopp?	20
<i>Resultat</i>	22
Politiker och tjänstemän	22
Barn och unga - projektledare och projektgrupper	25
Var lämnar vi kommunerna och projektgrupperna?	28
Reflektioner och slutsatser	30
<i>Viktigt att tänka på i arbetet framåt</i>	36
Avslutningsvis	38
<i>Avstämning mot målen</i>	38
<i>Tack</i>	40
Bilagor	41
<i>Projektledarnas handledning inför politikermöten</i>	41
<i>Dokumentation, politikermöten, Umeå och Leksand</i>	50
<i>Processplan Spånarsektionen</i>	63
<i>Ung&Dums Inflytandeformer</i>	66
<i>De lokala projektledarnas avslutningsbrev</i>	68

Övergripande

Syfte med Inflytandedialogen

Det övergripande syftet har varit att *utveckla barn och ungas inflytande utifrån ett åldersmaktsperspektiv i två kommuner.*

Vi har valt två kommuner att arbeta i; Umeå och Leksand.

Mål

Det övergripande målet har varit att utveckla barn och ungas inflytande utifrån ett åldersmaktsperspektiv i två kommuner.

I arbetet för att uppnå detta mål har vi haft fyra delmål som vi fokuserat våra insatser kring. De är:

- De barn och unga som varit med och jobbat i processen ser sig själva som politiska aktörer och har ett politiskt självförtroende i större grad än innan.
- Kommunpolitiker med anknytning till unga och inflytande i de två kommunerna känner till åldersmaktsperspektivet på inflytande.
- Tjänstemän, med anknytning till unga och inflytande i de två kommunerna, har nya verktyg och inspiration från vårt exempel på inflytande ur ett åldersmaktsperspektiv.
- Det finns alternativa inflytandeformer, anpassade efter kommunens och barn och ungas egna behov, som kan leva vidare i kommunerna efter projektets slut.

Indikatorer

De unga som varit med och jobbat i processen ser sig själva som politiska aktörer och har ett politiskt självförtroende i större grad än innan.

- a. Projektledarna känner inflytande över hur processen går till och känner att de äger processen.
- b. Projektledarna känner förtroende från Ung&Dum att de klarar det.
- c. Projektgruppen känner att deras tilltro för att det går att påverka sin kommun har ökat.
- d. Projektgruppen känner att de har fått kunskap, verktyg och stöd från Ung&Dum för att påverka politiken.

Kommunpolitiker med anknytning till unga och inflytande i de två kommunerna känner till åldersmaktsperspektivet på inflytande.

- a. Politikerna kan själva berätta om inflytande ur ett åldersmaktsperspektiv.
- b. Politiker i de två kommunerna ser de unga som politiska aktörer som bör, kan, och vill ha inflytande.
- c. Politiker i de två kommunerna ser de unga som en kompetent resurs i inflytandefrågor.

Tjänstemän, med anknytning till unga och inflytande i de två kommunerna, har verktyg och inspiration från vårt exempel på inflytande ur ett åldersmaktsperspektiv.

- a. Tjänstemännen kan själva berätta om inflytande ur ett åldersmaktsperspektiv.
- b. Tjänstemännen har en grund som de själva upplever som relevant att utgå från när de ska ta initiativet kring kommunens del av inflytandeprocessen.

Det finns alternativa inflytandeformer, anpassade efter kommunens och barn och ungas egna behov, som kan leva vidare i kommunerna efter projektets slut.

- a. De alternativa inflytandeformerna har tagits fram efter kommunens och barn och ungas egna behov.
- b. Inflytandeformerna är accepterade av barn och unga samt av kommunerna.
- c. Inflytandeformerna har påbörjats i kommunerna.

Roller

En verksamhetsutvecklare anställd på 100% har jobbat från kansliets håll.

Verksamhetsutvecklaren har varit i direkt kontakt med lokala projektledare, två stycken barn och unga i respektive kommun. De lokala projektledarna har ansvarat för att driva processen på plats,

med kontinuerligt stöd och riktning från verksamhetsutvecklaren. De har fått en mindre arvodering för sitt uppdrag.

Till sin hjälp har de lokala projektledarna haft en projektgrupp - barn och unga i sin kommun som varit med och drivit olika bitar, representerat projektet, samt gett input till projektledarna i olika moment.

Politiker och tjänstemän har varit primär målgrupp. Sekundär målgrupp har varit barn och unga i kommunen, som snarare kan beskrivas som motorn i processen.

Det har hela tiden varit projektledarna som varit direktlänken mellan projektgrupp och politiker. Verksamhetsutvecklaren har haft mycket lite egen kontakt med politiker och tjänstemän i de två kommunerna. Kansliets roll har varit att sätta ramar och riktning kring arbetet i kommunerna, bedriva större opinionsarbete, samt att se till att vi når de övergripande målen. Exakt på vilka villkor, med vilken strategi, samt med vilken agenda som barn och unga vill driva påverkansarbetet och inflytandeprocessen mot

sin kommun, måste vara upp till barn och unga själva (se mer på punkten aktivitetsplanen). Först då kan det bli på deras egna villkor. Detta är anledningen till att rollfördelningen sett ut som den gjort.

Arbetet ut i relation till aktivitetsplanen

Ur aktivitetsplanen:

Implementering av de lokala kravlistorna

- o Syfte: Att tillsammans med ambassadörer ta fram strategier för hur kravlistorna ska implementeras och därefter genomföra de aktiviteter som beskrivs i strategin.
- o Mål: Att samtliga aktiviteter genomförs i de fyra kommuner där lokala krav tas fram.
- o Tidsaspekt: Påbörjas under "sommarveckan" i augusti 2012 och fortgår tills projektet är slut 30 april 2013.

Kommunsamarbete

- o Syfte: Att tillsammans med en eller två utvalda kommuner experimentera kring former för ökat inflytande för barn och unga i den lokala politiken.
- o Mål: Att de nya formerna ska innebära att barn och unga ges reellt inflytandesamt att dessa sprids till andra kommuner.
- o Tidsaspekt: Inleds med framtagandet av de lokala kravlistorna. Aktiviteter som finansieras av projektet avslutas vid projektets slut men resultatet och erfarenheterna fortsätter att spridas även därefter. .
- o Budgetpost: Förortsfestival

Vi valde att sammanlänka arbetet mellan de två aktiviteterna. Detta för att det var en hel del arbete med att starta upp annan ny verksamhet (såsom politikerdebatt, nationell träff och påverkanskampanj). Sättet vi valde att gå vidare på var helt enkelt att köra kommunsamarbetet i de kommuner som redan påbörjat arbetet med de lokala kravlistorna. Kommunsamarbetet blev helt enkelt metoden för implementering av kravlistorna. Vi valde att ta fram en process i flera steg för att bygga upp ungas inflytande från grunden i kommunerna. När inflytandet har förbättrats används kraven som stoffet som det ska påverkas med. På det här sättet kunde de barn och unga som engagerat sig i Ung&Dum och i kravlisteprocessen, fortsätta sitt engagemang och komma en nivå längre i sin kommun.

Vad har varit Inflytandedialogens hisspitch?

Helt enkelt vad säger vi när vi snabbt vill få människor intresserade?

"Vi testar hur unga själva kan driva en inflytandeprocess mot sin kommun. Vi tror att först när initiativet till ungas inflytande kommer från barn och unga själva, kan det bli inflytande på riktigt, och på sikt också reell makt. Vi har tagit fram en process med flera steg. Barn och unga får tillsammans med politikerna utvärdera hur det ser ut med ungas inflytande idag i kommunen, ta fram alternativa inflytandeformer utifrån kommunens behov, samt testa de alternativa inflytandeformerna. Poängen är att barn och unga själva

måste få vara med och definiera sitt eget inflytande för att det ska bli inflytande på riktigt.”

Varför kallar vi satsningen för Ung&Dums Inflytandedialog?

Vår poäng är att inflytande inte kan ske från vuxna till unga. Då kan det aldrig bli på ungas villkor. Det måste skapas av unga och vuxna tillsammans. Därför kallar vi vår process för Inflytandedialog, eftersom det handlar om att barn och unga måste vara med och definiera sitt eget inflytande för att det ska bli verkligt och på riktigt. Samtidigt är det vuxnas ansvar att se till att barn och unga har möjlighet till inflytande, eftersom det är de som har makten. Vi vill dock poängtera att det inte betyder att det bara ska hända något när vuxna tar initiativet.

Vi hade problembilden klar för oss när vi började arbetet med att ge ett uppsving till ungas inflytande kommunalt. Den bestod i att barn och ungas inflytande ofta, nästan alltid, blir på vuxnas villkor. De vuxna makthavarna är de som förväntas bjuda in unga till möten för att höra vad de tycker och de vuxna makthavarna ska sätta ramarna för exakt vad unga ska ha inflytande över. Sedan förväntas unga vara med och fylla de ramar som vuxna politiker och tjänstemän satt upp. Vi ville testa att unga och vuxna makthavare sätter ramarna tillsammans. På så sätt tror vi också att vi kan skapa ett hållbart inflytande, samt ett inflytande där samhället faktiskt får tillgång till de kompetenser barn och unga faktiskt besitter, istället för att utgå från vuxnas föreställningar.

Fördelar och nackdelar med namnet

Fördelarna har varit att vi genom en liten förklaring kan få in åldersmaktsperspektivet på inflytande. Det har också underlättat att vi har haft ett ganska neutralt namn på processen och låtit namnet Ung&Dum vara varumärket som kan bära arbetet. Gentemot målgruppen vuxna har Inflytandedialog varit ett pragmatiskt och ödmjukt ord som har varit lockande och inbjudande. Gentemot unga har namnet snarare varit lite intetsägende. Nackdelar är att det inte uppfattats som

särskilt radikalt, uppkäftigt eller nyskapande.

Vi valde att använda oss av ordet eftersom barn och unga ska vara länken mellan projektet och de lokala politikerna och tjänstemännen. Då behövs ett pragmatiskt och relativt diplomatiskt ord, som lockar politikerna till samarbete istället för att från början sätta upp motpoler och hotfullhet mellan unga och makthavare. Andra nackdelar har varit att det inte är särskilt intresseväckande eller lätt att komma ihåg, men vi har tänkt att namnet Ung&Dum kompenserar för det. En lärdom som finns är dock att med ett bra namn för inflytandeprocessen skapas ett större intresse och en större uppmärksamhet runt arbetet, både hos politiker, tjänstemän, barn och unga, samt övriga invånare i kommunen.

Om arbetet

Processen

Bakgrunden till processen

Ung&Dum hade hösten 2011 ett nationellt politiskt val. Valet var web-baserat och gick ut på att barn och unga fick rösta på vilka frågor de tyckte var viktigast att politiker jobbade mer med. De kommuner som hade störst valdeltagande var Umeå, Östersund, Stockholm, och Leksand. I varje kommun tog vi fram vilka tre politiska områden som fått flest röster. Exempel på politiska områden är Din Skola, Ansvaret För Miljön, Meningsfull Fritid, Ett Samhälle För Alla.

I dessa fyra kommuner gick Ung&Dum in och gjorde en lokal politisk satsning under slutet av våren 2012. Vi skapade tillsammans med barn och unga lokala grupper, så kallade projektgrupper. Projektgrupperna hade som uppgift att ta fram politiska krav. Kraven skulle utgå från de tre politiska områden som fått flest röster i kommunen.

När hösten kom var det dags för oss att börja jobba med att se över formerna för barn och ungas inflytande kommunalt, som gick under arbetsnamnet "kommunsamarbete". Då valde vi att göra detta som en fortsättning på de politiska kraven. Här skapades Inflytandedialogen. Vi valde att gå vidare i Umeå och Leksand på grund av att det där fanns bäst förutsättningar när det gällde underlaget av barn och unga som ville driva processen. Eftersom barn och unga var grunden till arbetet blev detta en avgörande faktor.

Teorin processen vilat på Åldersmaktsordningen

Maktordning är när en grupp människor får mer makt på en annan grupps bekostnad. Ta könsmaktsordningen som ett exempel. Gruppen män har mer makt än gruppen kvinnor. På samma sätt har vuxna mer makt än barn och unga. Det här syns på flera sätt i samhället. Genom att barn och unga ses som oerfarna, okunniga och oansvariga. Genom att barn och unga inte får vara med och bestämma. Och genom att barn inte får föra sin egen talan, utan att vuxenvärlden tillåts prata *om* barn och unga istället för *med*.

Åldersmaktsordningen ses ofta som rättvis: till slut kommer du växa upp och bli en i den vuxna gruppen, och då få alla fördelar. Därför ses det som okej med orättvisor mot dig när du är ung. Åldersmaktsordningen ses ofta också som helt naturlig: eftersom alla vuxna en gång varit unga, tillåts de företräda barn och ungas intressen, åsikter eller känslor. De har ju själv varit unga och vet hur det är.

Ålder handlar om makt. På samma sätt som att du inte får bli orättvist behandlad på grund av kön, hudfärg eller religion, får du inte bli orättvist behandlad på grund av att du är ung. Trots det händer det hela tiden.

Åldersmaktsperspektiv

Att ha ett åldersmaktsperspektiv på något handlar om att vara medveten om åldersmaktsordningen. Hur den skapas och ser ut, hur den påverkar, och hur vi kan förändra den. Genom att ha ett åldersmaktsperspektiv kommer vi åt problemets grund. Tyvärr är det oftast fokus på att lösa följderna av problemet istället för att lösa själva problemet. Ett tydligt exempel på det är att vuxna får föra ungas talan. Detta förstärker bara maktordningen. Om vi tittar genom åldersmaktsglasögonen ser vi att om problemen med att ålder är lika med makt i dagens samhälle ska lösas, behöver barn och unga få föra sin egen talan. Med ett åldersmaktsperspektiv på en verksamhet, börjar vi helt enkelt jobba med hur vi kan lösa åldersmaktsordningen istället för att lösa följderna av den.

Varför är det viktigt med ett åldersmaktsperspektiv på inflytande?

Grunden till att barn och unga inte har makt på riktigt i samhället idag, är att åldersmaktsordningen ses som naturligt, och att endast vuxna sitter på makten. Arbete med barn och ungas inflytande börjar ofta i helt fel ände, eller görs på fel sätt. Ungas inflytande kan inte handla om att få information om beslut som redan fattats. Ungas inflytande kan heller inte bara utgå från vuxnas ramar eller från vuxnas initiativ – då kan det aldrig bli på ungas villkor. Om det inte är på ungas villkor kan det aldrig bli riktigt inflytande. Ofta är ungas inflytande ett alibi, där åsikter som barn och unga uttrycker mottas med glädjehop från vuxenvärlden, för att sedan hamna i ett fint dokument som aldrig leder till förändring.

Vi måste sluta med låtsas-inflytandet och nästan-inflytandet. Vi måste börja titta på hur ungas inflytande kan ske på ett sätt som löser åldersmaktsordningen, istället för att förstärka den knasiga synen att din ålder ska avgöra din makt.

Beskrivning av Inflytandedialogens process

För att utveckla barn och ungas inflytande valde vi att ta fram en process som vi genomförde i kommunerna steg för steg. Processen bestod av följande moment:

- Påbörja en dialog med politiker kring inflytande ur ett åldersmaktsperspektiv
- Utvärdera nuläget i kommunen kring barn och ungas inflytande

- Ta fram vilka behov som är centrala i arbetet med ungas inflytande, både behoven hos kommunens politiker och tjänstemän samt barn och ungas behov
- Ta fram alternativa inflytandeformer utifrån behoven
- Testa minst en alternativ inflytandeform i kommunen
- Påverka med de politiska kraven genom inflytandeformen

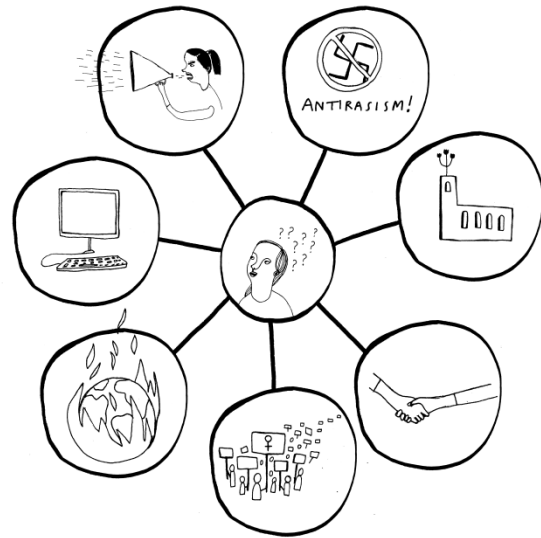
Viktiga vägval under processens gång

Att ha "kommunsamarbetet" i samma kommuner som vi hade kraven i.

Då fanns en grund av barn och unga, samt att dessa barn och unga hade fått introduktion och hade ett politiskt aktörskap.

Att låta Inflytandedialogen vara en fortsättning på kravprocessen.

Dels för att inte kraven bara skulle lämnas, utan att de barn och unga som kämpat med dem skulle känna att det kom en fortsättning och att vi skulle påverka med kraven på något sätt. Också för att kunna nå så långt som möjligt med Inflytandedialogen eftersom det då fanns en grund att stå på hos de som skulle engageras i processen, både när det gäller kompetens, engagemang, och förtroende för projektet.

Att döpa verksamheten till Inflytandedialogen.

Visa på att det skulle vara en dialog om inflytandet, en dialog mellan politiker och unga där de skapar ungas inflytande tillsammans.

Att låta barn och unga vara länken till kommunen, utan att ha mycket kontakt med kommunen från kansliets sida.

För att få ihop det resursmässigt (både ekonomiskt och tidsmässigt med kansliets personal) samt att leva som vi lär, politiken kring åldersmaktsordningen.

Att ha projektledare som skulle leda arbetet lokalt.

Att bara låta projektgrupperna leda arbetet, utan en utsedd ledare, skulle innebära mycket administration och samordning från personalens sida då vi i det fallet skulle behöva ha kontakt med alla i projektgruppen, samt ha en otryggare koll på om arbetet skulle slutföras. Samtidigt skulle det krävas alldeles för mycket tid och resande om personalen skulle vara gruppens ledare. Därför valde vi att ha projektledare som skulle vara länken mellan personal och det faktiska arbetet i kommunen.

Låta unga i kommunerna vara projektledare.

Första tanken var att utbildare i projektet skulle ta hand om Inflytandedialogen. Men eftersom ingen utbildare nappade, sökte vi andra möjligheter. Det blev istället barn och unga i de befintliga kommunerna som fick bli ledarna för processen. För att få det att rulla på lät vi dem få viss fortbildning och tydliga instruktioner och handledning från personalen. Politiskt var detta ett mycket bra val eftersom det blev en markering.

Resultatmässigt var det också bra, vi har nått så långt som det var möjligt att nå och det hade troligtvis inte förändrats om det var utbildare som var projektledare.

Att vi till projektledarrollen gjorde en internrekrytering i projektgrupperna.

Detta gjorde vi för att snabba på processen, samt för att de som redan hade kompetensen och engagemanget var duktigast. Hade vi inte fått två projektledare från varje kommun hade vi kanske behövt gå in och söka på andra håll.

Att skapa dialog om inflytandet genom att möta politikerna, istället för att t.ex. ge utbildning i åldersmaksordningen.

För att vi ville ge en mer långvarig effekt än en insats genom exempelvis utbildning. Vi ville vara med och faktiskt utveckla barn och ungas inflytande i kommunerna, inte bara informera om hur de kunde göra det. Dessutom ville vi skapa poängen med att barn och unga ska driva det själva, och att kommunen måste ta sitt ansvar för att fånga upp de initiativ som kommer från unga. Därför valde vi att göra ett processorienterat koncept istället för informationsorienterat.

Tell me and I forget. Teach me and I remember. Involve me and I learn.

Att projektgruppen fick utvärdera nuläget i kommunen tillsammans med politiker.

För att skapa ett gemensamt förhållningssätt till inflytande, samt göra kommunen uppmärksam på hur förutsättningarna för unga att utöva inflytande faktiskt ser ut idag. På det sättet skapades en större ansvarskänsla hos politikerna att förändra det dysfunktionella nuläget.

Att projektgruppen fick utveckla alternativa inflytandeformer.

Vi hade kunnat se till att barn och unga skulle få mer inflytande i de former som redan finns, eller försöka få kommunen att nå ut bättre med

information om hur en kan påverka. Men då skulle vi göra det som så många andra gör – utgå från vuxnas ramar och initiativ. Vi ville göra en poäng av att själva formerna för inflytandet också måste vara utifrån barn och ungas villkor, för att det ska bli intressant och enkelt för dem att påverka.

Att vi valde just Spånarsektionen som koncept för att ta fram de alternativa inflytandeformerna.

För att det skulle vara en rolig happening under Nästan-Festivalen, som skulle göra det till ett mer spännande event. En anledning till att konceptet blev just som det blev var att det var lättare att få människor från olika delar av landet till en process som var koncentrerad under två dagar, än till exempel några timmar vid flera tillfällen. Det var dessutom lättare att locka unga att vara med när det var ett helt event som omringade Spånarsektionen. Om vi jämför med till exempel när vi skulle ha en redaktionsgrupp som skulle ta fram nationella kravlistan så kom bara tre personer. Nu fick vi ihop 12 barn och unga i gruppen. Det som var negativt var att vi inte fick fler politiker och tjänstemän än en person. Det hade varit svårare att få in nationella personer om det var i en annan form och i ett annat event,. Det vi hade kunnat förändra var att göra parallella nationella och lokala processer för att få in fler politiker.

Att efter Spånarsektionen välja att lyfta dem som alternativa inflytandeformer och ha som mål att testa dem i kommunerna och inte fokusera på att sprida dem till fler kommuner.

För att vi såg att det inte fanns något omfattande opinionsarbete från projektets sida kring hela Inflytandedialogen. Därför skulle det blivit för hög tröskel och dessutom tagit för mycket tid av verksamhetsutvecklare istället för av kommunikationsansvarig. För att det ska vara värt att fokusera på att få ut inflytandeformerna behöver vi få ut mycket mer arbete med extern kommunikation. Vi valde dock att få in inflytandeformerna i de kanaler vi kunde utan så mycket ansträngning. Exempel på dessa är Framtidsboxens blogg, LSU:s samarbete med SMOK osv.

Att fortsätta med bara en projektledare i Umeå efter att en av dem avsåg sig uppdraget.

Vi försökte rekrytera en ny projektledare men eftersom ingen från projektgruppen nappade, och det bara var kort tid kvar, bestämde vi oss att det inte var värt tidsmässigt eller med tanke på gruppdynamiken, att försöka hitta en annan utifrån. Istället gjorde vi en deal där verksamhetsutvecklaren på kansliet var mer i kontakt med projektledaren i Umeå som nu var ensam och tog ett större ansvar för att stötta i processen där. Detta är något som rekommenderas, att ifall det bara är en projektledare på en ort, se till att kansliet/personal har en extra stöttande funktion. Mycket för att bibehålla engagemanget hos den projektledaren som är ensam. Det extra stödet från personal är något som vid flera tillfällen uttryckts som en viktig faktor till att den ensamma projektledaren ville fortsätta sitt engagemang. Något som hade varit bra att tänka på här var att sätta igång med att rekrytera en ny projektledare innan den gamla slutade. På så sätt hade vi

haft möjlighet till överlämning mellan den gamla och den nya projektledaren, ifall vi nu hade fått någon som ansökte.

Att byta inflytandeform att testa i Umeå efter att det första förslaget blev för svårt

Umeå valde först att använda sig av inflytandeformen *Hemsida/Web*. Tanken var att de tillsammans med kommunen skulle försöka komma igång med en hemsida där det skulle vara interaktivt för barn och unga. Där skulle det läggas upp förslag som kommunen skulle fatta beslut om och barn och unga skulle få ge sin input, diskutera, och kommentera. Efter att ha försökt göra upp en plan tillsammans med politiker, men inte fått gehör, bestämde sig den lokala projektgruppen för att välja en annan inflytandeform som krävde mindre arbete, pengar och tid från kommunen, och som de istället kunde genomföra mer själva. Kansliet backade upp dem i detta beslut och vi lade upp en ny plan.

Att istället för att testa klart inflytandeformerna endast försöka starta upp inflytandeformerna.

När vi märkte att tiden inte riktigt räckte till, försökte vi styra om målet till att få igång en start på processen med inflytandet, istället för att testa färdigt inflytandeformerna.

Detta för att politikerna inte tog särskilt stort ansvar att möta de unga och hjälpas åt med processen. Vi förstod då att vi inte skulle hinna testa inflytandeformen, utan att vi bara skulle hinna försöka få dem att förstå varför det vara viktigt och göra upp en plan tillsammans med dem. För att på det sättet ro i land att ha utvecklat inflytandet i kommunerna. Vår lärdom är att en anledning till att vi inte hann testa inflytandeformerna så långt att det fanns något att utvärdera, beror på att samarbetet med kommunens politiker och tjänstemän inte fungerade så som vi hoppats på. De tog helt enkelt inte så stort ansvar över att försöka leda arbetet vidare som vi förväntat oss när vi gick in i kommunen. Detta var fallet i både Umeå och Leksand, även om det bara var i Umeå som projektgruppen valde att byta spår och byta inflytandeform.

Att vi kvalitetssäkrat processen, målen samt utvärderingen

Vi har vid flera tillfällen under processens gång tagit in extern expertis för att på bästa sätt genomföra arbetet och använda de ekonomiska resurser vi har. Det har varit tre delar vi har fokuserat på att ta in extern input i:

- i uppstarts- och planeringsfasen
- i genomförandefasen
- uppföljningsfasen

Vi har tagit input från aktörer som LSU - Sveriges ungdomsorganisationer, Framtidsboxen, SKL - Sveriges Kommuner och Landsting, Sveriges Ungdomsråd och Studieförbundet. Vi har fokuserat på att kvalitetssäkra och granska om vi undersöker något intressant och relevant i kommunerna, om vi gör rätt sak i rätt ordning, upplägg samt genomförande av processen när vi ska ta fram alternativa inflytandeformer, upplägg och fokus i uppföljning och utvärdering, presentationsformer samt vad som är mest intressant att sprida vidare.

Att vi inte detaljplanerat varje moment utan kört på learning by doing

Med learning by doing menar vi att vi hade en riktning med vart vi ville komma och i stora drag hade målat upp de olika momenten, men att vi inte visste exakt innehåll i varje moment förrän vi kom dit. Vi lade alltså inte en massa tid på att ha allt detaljplanerat när vi satte igång med Inflytandedialogen. Helt enkelt målstyrt och inte detaljstyrt. Detaljerna kom vi in på först när aktiviteten stod på tröskeln så att säga. Detta av flera anledningar. Dels för att vi inte hade så mycket tid på oss till hela processen och var tvungna att sätta igång och dessutom hade vi bara en personal som kunde jobba med processen och planeringen. Men också pga lärdomar från kravprocessen. Vi märkte i processen med kraven att det blev för mycket detaljplanering och tog för lång tid att komma igång från att vi första gången initierade processen till de barn och unga som skulle vara medvilket ledde till att flera av dem tappade suget. Nu hade vi ett stort underlag efter sommaren och vi ville sätta igång fort så att vi kunde behålla de kompetenta och drivna unga. Dessutom ville vi inkludera projektledarna/projektgrupperna mer i hur saker skulle gå till, så att det blev deras egen prägel på det och deras egen inflytandeprocess.

hur många har berörts och nåtts av arbetet

Direkt berörda av arbetet är framförallt de barn och unga som varit med i processen, samt de politiker och tjänstemän vi varit i kontakt med. Den innersta kärnan i Umeå och Leksand sammantaget handlar om omkring 30 personer. Direkt berörda är också de som varit med i uppstartandet av inflytandeformen i båda kommunerna. Då kommer vi upp i siffror om minst 600 personer som fått aktiv information om arbetet och erbjudits en roll i det, varav ca 40 valt att ta möjligheten.

De som nåtts av arbetet är kommunens personal, de barn och unga som sett processen från håll, aktörer vi haft möten och utbyten med under Inflytandedialogens gång och som i sin tur nått ut med vårt arbete till fler, folk som nåtts av just de inlägg som handlar om Inflytandedialogen via projektets olika kommunikationskanaler (facebook, bloggen, youtube-kanalen), Nästan-Festivalens deltagare, samt de som nåtts när vi medverkat i media. På sikt, om arbetet lyckas leva kvar i Umeå och Leksand, så handlar det om tiotusentals kommuninvånare som berörts av vårt arbete. Vi skulle uppskatta siffrorna för både Umeå och Leksand till ungefär följande:

- Barn och unga som sett processen från håll – 600 pers
- Personer som nåtts via aktörer vi haft utbyten med som spridit – 1 000 pers.
- Folk som nåtts via projektets olika kommunikationskanaler – 6 000 pers.
- Nästan-Festivalens och Barnrättsdagarnas deltagare – 1 200 pers
- De som nåtts när vi medverkat i media – 2 000 pers.
- De som nåtts av vårt tryckmaterial om Inflytandedialogen – 1 200 pers.

Hur mycket har vi syns och hörts i media?

Följande media har vi varit med i och pratat om arbetet med Inflytandedialogen:

- Debattartikel i Västerbottens folkblad
- Debattartikel i Dalarnas tidningar
- Radio Dalarna P4
- Radio Västerbotten i P4

Hur har Ung&Dum själva kommunicerat ut Inflytandedialogen?

- 7 blogginlägg på vår egen hemsida om processen i stort, teorin bakom, mötena med politikerna, samt Spånarsektionen.
- 2 videoklipp på youtube-kanalen
- 6 fb-statusar
- 6 tweets
- Blogginlägg i bland annat NUNI-nätverkets hemsida, samt i SKLs nyhetsbrev för Medborgardialogprojektet.

Vad har vi tagit fram för material och hur har vi spridit det?

Vi har tagit fram följande:

- Denna utvärderingssammanställning
- En seriebaserad broschyr med en sammanfattning av processen samt teorin bakom
- En prezifilm med en sammanfattning av processen, teorin bakom, samt våra lärdomar

Vårt material sprider vi till ungdomsombud i Sverige, samt till alla deltagare på Barnrättsdagarna, på Sveriges Elevråd – SVEAs nationella utbildningar för deras medlemmar, samt till Rädda Barnens Ungdomsförbunds utbildningshelg om åldersmaktsordningen.

Aktörer som kontaktat oss och velat ha vår input och våra erfarenheter

- Ungdomscoach, Ystad-Österlenregionen
- Utredningssekreterare på kommunledningskontoret, Falkenbergs kommun
- Demokratiombud, Jönköpings kommun
- Enheten för infrastruktur och företagande, Länsstyrelsen i Stockholms län
- LSU och SMOK-projektet

Baseline och resultat

Hur såg formerna för barn och ungas inflytande ut i kommunerna innan vi gjorde vårt nedstamp?

Umeå

Under det första politikermötet informerade politikerna om att det finns följande sätt att påverka i kommunen:

- Medborgardialog
- Medborgarförslag
- Kontakta politiker
- Kolla dagordningen/politiska handlingar
- Ungdomsdialogen (genomförs en gång per år och syftar till att skapa dialog mellan unga och politiker)
- Olika enkäter som kommunen skickar ut
- Öppet Hus på kommunhuset en dag per år

Förutom dessa informerar ungdomsombuden i Umeå om följande inflytandevägar:

- Överklaga beslut
- Starta en förening
- Gå med i ett ungdomsförbund
- Demonstrera och Manifestera
- Använd Media

Hur bra dessa funkar är något som vi på Ung&Dum fått olika svar på beroende på vem vi frågat. Men det som går att se är att barn och unga ofta inte använder sig av någon av kanalerna, trots att de har lika stor formell rätt som vuxna medborgare att påverka med dem. Umeås Ungdomsombud hade under hösten en kampanj som hette *Håll inte käften!* som gick ut på att informera barn och unga om de vägar som finns till att påverka kommunen. När politiker och barn och unga fick värdera de olika inflytandemetoderna som finns fick de göra det utifrån en skala på 1-5 där 5 betydde att det var optimalt.

Såhär blev resultatet:

Ungdomsdialog

Hur enkel är den att använda för unga	1
Hur roliga är denna metod att använda	4

Medborgardialog

Hur enkel är den att använda för unga	2
Hur roliga är denna metod att använda	3

Medborgarförslag

Hur enkel är den att använda för unga	0
Hur roliga är denna metod att använda	2

Kontakta politiker direkt

Hur enkel är den att använda för unga	2
Hur roliga är denna metod att använda	3

Några kommentarer från protokollet som de lokala projektledarna skrev:

“Politiker X påpekar att det är viktigt att den här Inflytandedialogen finns, politikerna behöver information och fräscha idéer från medborgarna för att de ska kunna göra ett bra jobb. Dialogen behövs för att det ska gå att få så bra beslut som möjligt.”

“Vi säger att det över huvudtaget är svårt att ta kontakt med vissa politiker. Politiker Y säger att politiker vill ha många åsikter och att det bara är bra.”

Leksand

Under det första politikermötet informerade politikerna om att det finns följande sätt att påverka i kommunen:

- Medborgarförslag
- Möte med politiker
- Ungdomsråd
- Namninsamling
- Lobba
- Gå med i ett parti

När barn och unga och politikerna diskuterade och betygsatte inflytandeformerna utifrån en skala på 1-5 där 5 betydde att det var optimalt, kom de fram till följande:

Hur enkel är den för unga att använda:

- Medborgarförslag
- Möte med politiker
- Ungdomsråd
- Namninsamling
- Lobba
- Gå med i ett parti

Medborgarförslag

Hur enkel är den att använda för unga	4
Hur roliga är denna metod att använda	2
Hur snabbt går den att genomföra	4
Hur snabbt går det att få gehör	1
Hur enkel/smidig är den för politikerna	4
Hur rolig är den för politikerna	2
Totalt betyg av 30 möjliga	17

Möte med politiker

Hur enkel är den att använda för unga	1 (blir lättare och lättare)
Hur roliga är denna metod att använda	4

Hur snabbt går den att genomföra	3
Hur snabbt går det att få gehör	4
Hur enkel/smidig är den för politikerna	3
Hur rolig är den för politikerna	4
Totalt betyg av 30 möjliga	19

Ungdomsråd

Hur enkel är den att använda för unga	4
Hur rolig är denna metod att använda	4
Hur snabbt går den att genomföra	3
Hur snabbt går det att få gehör	3
Hur enkel/smidig är den för politikerna	4
Hur rolig är den för politikerna	4
Totalt betyg av 30 möjliga	21

Namninsamling

Hur enkel är den att använda för unga	2
Hur roliga är denna metod att använda	1
Hur snabbt går den att genomföra	1
Hur snabbt går det att få gehör	2
Hur enkel/smidig är den för politikerna	4
Hur rolig är den för politikerna	2
Totalt betyg av 30 möjliga	12

Lobba

Hur enkel är den att använda för unga	2
Hur roliga är denna metod att använda	3
Hur snabbt går den att genomföra	2
Hur snabbt går det att få gehör	4
Hur enkel/smidig är den för politikerna	4
Hur rolig är den för politikerna	3
Totalt betyg av 30 möjliga	18

Några kommentarer från protokollet som de lokala projektledarna skrev:

“Alla kom snabbt överens om att vi låg i botten just nu. Det finns *inget* nu. Verkade som att politikerna verkligen förstod hur illa det var, svart på vitt så har vi inget inflytande idag. Flera kommentarer från alla om att det inte ska vara så, dåligt, hemskt”.

“Visar att de delar våra tankar och verkar vara taggad på att TILLSAMMANS med oss göra något åt det!”

”Politiker X tycker att man ska engagera sig i ett parti. Man ska engagera sig på RÄTT sätt. Han var väldigt tydlig med att detta var hans åsikter och att han var rädd att sådana här projekt och uppmaningar, som ungdomsråd, kan leda till att vi då bygger upp en annan ”arena” som då kommer ligga utan för systemet. Utanför partipolitiken.”

Men vad var då meningen med ungdomsrådet som man försökte starta upp i Leksand för ett år sen? Eftersom att du påstår att man inte kan ha något inflytande genom det? (frågade vi unga)

Här blev Politiker X nog lite ställd och tänkte lite innan han svarade att ja men det skulle ju då kunna fungera som ett bollplank. Men om man ska ta upp en fråga på ett kommunfullmäktige så går det genom de olika partierna.”

”Politiker X frågade sedan oss hur vi igenom t.ex. ett ungdomsråd skulle kunna representera alla ungdomar, ja det kunde sitta med från de olika elevråden men friskolorna då? Och de som valt att inte gå gymnasium t.ex. de skulle vi ju då inte kunna representera?”

Vad har varit skillnaderna i Umeås och Leksands förutsättningar?

Leksand hade i princip inget arbete med ungas inflytande. De hade tidigare påbörjat en satsning med att starta ett ungdomsråd, något som drivits mycket av en enda 18-åring men som lyckats synka det med kommunen och fått med dem på tåget. Efter att 18-åringen inte orkade mer dog arbetet med ungas inflytande. Detta var ca ett år innan Ung&Dum kom in i bilden i Leksand. När vi utvärderade nuläget i kommunen med några politiker var nästan alla överens om att ungas inflytande i princip var obefintligt. Leksand har inte heller haft någon tjänsteman som haft direkt ansvar för ungas inflytande. När det gäller antal barn och unga som hade koll på Ung&Dum och som var involverade, kan vi säga att det var 10 som var aktiva i början med kraven, men där det framförallt blev de två projektledarna som drog det stora lasset under nästan hela tiden med Inflytandedialogen, 20 som på något sätt varit aktiva under krav-processen eller Inflytandedialogen, samt omkring 300 barn och unga som kände till projektet eftersom de fått klassutbildning av oss. Leksands kommun har omkring 15000 invånare.

Umeå hade ett mer utvecklat arbete med ungas inflytande. De har dels ett ungdomsråd, som är ett politiskt forum för barn och unga. Kommunen har dessutom fyra ungdomsombud, alltså anställda tjänstemän som jobbar på olika sätt med att öka ungas inflytande i kommunen.

Ungdomsombuden driver aktivt kampanjer och olika projekt, och möter barn och unga i sitt arbete. Under kravprocessen hade vi en del kontakt med dem, mest för att de skulle veta vad vi skulle göra i Umeå och vad vi stod för. När inflytandedialogen drog igång hade vi en inledande kontakt med dem från kansliets håll, men utöver det har de lokala projektledarna skött det hela själva. När vi utvärderade nuläget i kommunen med några politiker var nästan alla överens om att ungas inflytande arbetas

det redan med, men att det såklart aldrig är fel att utveckla det. Umeås projektgrupp var mer av meningen att inflytandearbetet idag i kommunen är för mycket inriktat på information än vad politikerna var. Omkring 8 barn och unga har varit aktiva och 15 har på något sätt varit en del under processen med Kraven eller Inflytandedialogen. Utöver det har cirka 200 barn och unga i kommunen fått koll på Ung&Dum genom ett event tillsammans med Umeå Centrala Ungdomsråd samt genom infobord på Midgårdsskolans Öppna Hus. Umeå kommun har 117 000 invånare.

Vad har varit skillnader och likheter i de båda kommunernas händelseförlopp?

Väldigt spännande att ha fått se hur det går att jobba i olika kommuner med inflytande, kommuner som har ganska olika förutsättningar. I Leksand har politikerna gett bättre gehör för vårt arbete, medan i Umeå har det varit lite trögare på politikerfronten. I Umeå har vi istället haft mycket hjälp av ungdomsombuden, som bland annat har hjälpt projektledarna med hur de ska få bättre kontakt med politikerna och skriva underlag som politikerna bara kan säga ja till.

Leksand har haft mer jobb för projektledarna och samtidigt kommit lite längre för att de inte varit lika många som ska dra allt och bestämma varje gång. Umeå däremot har haft svårare att jobba snabbt, samtidigt som de har haft en rutin med möten med projektgruppen varje tisdag och där fler helt enkelt hjälpt till att dra. Leksand och Umeå har behövt ungefär likvärdigt stöd från kansliets håll, förutom under våren 2013 eftersom den ena projektledaren i Umeå slutade. Då behövdes lite mer stöd till den projektledare som var kvar, vilket är helt naturligt och inte beror på den personen som var kvar som ensam projektledare.

Umeå valde att byta inflytandeform efter några veckor in på vårterminen (till *Elev/Politiker för en dag*), eftersom den de valt (*Hemsida/Web*) behövde så mycket samarbete från kommunens håll som tyvärr inte var möjligt att få, framförallt inte på så kort tid. I Leksand kunde de börja jobba enklare direkt med inflytandeformen (*Nätverk av unga*) eftersom den var enklare att genomföra själva från barn och ungas håll.

Båda kommunernas politiker och tjänstemän har generellt sett legat lågt med att gå in och ta ansvar över processen, trots att de då och då blivit uppspelta och exalterade när barn och unga har kommit med förslag. På första politikermötet som barn och unga hade var inställningen väldigt positiv och det kom reaktioner om att "det är hemskt som det såg ut nu med ungas inflytande" och att "vi politiker måste verkligen ta tag i detta". Sedan när processen kom vidare och vi fortsatte försöka jobba konstruktiv med att erbjuda lösningar till politikerna på hur vi tycker att de ska lösas (till exempel genom en alternativ inflytandeform) så kom väldigt lite gehör i båda kommunerna.

En potentiell förklaring till de olika kommunernas händelseförlopp kan också vara den stora skillnaden i kommunernas storlek vad gäller befolkningsantal. I en liten kommun som Leksand finns inte lika stort utrymme att ha specifika tjänstemän såsom ungdomsombud, medan det i en stor kommun som Umeå inte finns lika mycket närhet mellan politiker och invånare.

Det har varit spännande att undersöka inflytandet för barn och unga i så pass olika kommuner. Läs mer om vad vi lärt oss om detta under lärdomar.

Sammanfattningsvis om de båda kommunerna

Avslutningsvis och värt att nämna är att när Ung&Dum undersökt de inflytandeformer som fanns i Umeå och Leksand innan Inflytandedialogen startade, har vi kunnat se att de inte varit ur ett åldersmaktsperspektiv, d.v.s. att unga själva inte fått vara med och definiera dem, att de inte är anpassade efter barn och ungas behov och förutsättningar, samt att de ofta inte utgår från att barn och unga ska ha reell makt eller påverka i sakfrågor, utan snarare från att de ska samlas eller lära sig mer om demokrati.

Resultat

Politiker och tjänstemän

Sammanställning av svar från enkäter till politiker och tjänstemän i både Leksand och Umeå.

Umeå

Vad har du som politiker eller tjänsteman lärt dig om ungas inflytande?

- Att det går att hitta kanaler för dialog, men att de oftast är personbundna.
- Inget nytt (det beror inte på att lokalgruppen inte lyckats, utan på att vi som ungdomsombud jobbar heltid varje dag med ungas inflytande).

Vilka frågor är ännu obesvarade?

- Hur stort intresset är att satsa tid för att ge och få inflytande/information.
- Hur framtidsplanen ser ut för Ung&Dum och projektet i sig.

Vilka tankar har förändrats eller befast?

- Jag har fått befast att det gäller att hitta personer som vill påverka och då lyssna. Det svänger mycket på den fronten i ett samhälle.

Vad har sagts i fikarummen efter mötet med de unga?

- Kravlistan innehöll många saker som kommunen inte har något att göra med. Vi diskuterade varför det var så, och varför lokalgrupperna inte fått hjälp med att sälla bort det som inte var kommunens verksamhet,

till exempel vad näringslivet ska göra och inte. Vi diskuterade också huruvida det är bra att ta fram inflytandevägar enkom för unga, istället för att göra de befintliga inflytandevägarna tydliga och tillgängliga för alla. Vi tycker att det har varit tyst från Ung&Dum i långa perioder.

Tankar om Ung&Dums åldersmaktsperspektiv på inflytande?

- Vi tycker att lokalgruppen har drivit ett bra projekt med en positiv syn på ungas inflytande. Deras idéer om erfarenhetsutbyte mellan skolelever och politiker ser vi som ett bra sätt att utveckla inkluderingen av unga i de befintliga strukturerna.

Vi ser att grundtanken med Ung&Dum är god, men vi tror att metoderna framför allt på nationell nivå ibland inte når ända fram. Vissa gånger används en metodik där vi istället för att vara konstruktiv i sitt sätt att utbilda lägger skuld på dem som gör fel. Det är lättare att få genomslag om man är konstruktiv. Vi håller heller inte helt med om perspektivet på ungas inflytande när det kommer till att skapa exklusiva inflytandevägar för endast dem istället för att förändra befintliga strukturerna så att de fungerar för

alla. Problemet med att skapa separata strukturer för unga är att man befäster synen på dem som en separat grupp och att de inte kan vara med i de befintliga strukturerna. Vi ser ett större värde i att uppdatera befintliga strukturer så att de är anpassade för alla grupper. Satsar man på särskilda inflytandevägar för unga så måste man ha som mål att inkludera dem i den ordinarie verksamheten. Nya sätt att påverka är bra, men varför inte i så fall inkludera alla medborgare?

- Jag har tyvärr bara deltagit i ett möte och det är därför mina svar är tunna, tomma.

Hur är din syn på unga som politiska aktörer och som resurs i inflytandefrågor?

- Jag ser Ung&Dum som en kanal till dialog.

- Vi vet att unga vill påverka lika mycket, på samma sätt och i samma frågor som vuxna, och de bör också få den möjligheten. Vissa unga kan påverka vissa strukturer, men långt ifrån alla strukturer. Politiker, tjänstemän och unga behöver få veta mer om ungas rättigheter när det gäller inflytande.

- Unga är självklart en viktig resurs i inflytandefrågor. Det här är något vi jobbar med dagligen och därför har inte Ung&Dum påverkat våran syn på ungas inflytande. Vår funktion i det här samarbetet har som vi ser det inte varit att förändra ungdomsombudens syn på unga, utan snarare att stötta lokalgruppen i deras arbete med kommunen.

Hur planerar kommunerna att arbeta vidare med detta i höst? Vilket ansvar tänker du ta?

- Vi ser det inte som att Ung&Dum har bett oss ungdomsombud att arbeta vidare med detta på något konkret sätt mer än att stötta när de ber om det och ge feedback på projektgruppens projektplan.

Däremot jobbar vi ju med att öka ungas inflytande hela tiden. Vad resten av kommunen tänker göra vet vi inte, men än så länge verkar det inte finnas något konkret att jobba vidare med. Det vi behöver för att kunna ta mer ansvar är en konkret projektplan och en idé på vem som ska vara ansvarig för det fortsatta arbetet.

Leksand

Vad har du som politikerna eller tjänstemännen lärt dig om ungas inflytande?

- Att det är engagerade. Att politiska partier behöver bli bättre på att välkomna ungdomar in i det demokratiskt valda partisystemet.

- Inte mycket.

- Att de unga har alldeles för lite inflytande.

Vilka frågor har du fått svar på?

- Att det finns ett genuint engagemang.

- Vi har tittat på olika frågeställningar men inte något färdigt förslag.

Vilka frågor är ännu obesvarade?

- Hur vi som förtroendevalda och partiföreträdare öppnar upp för ungdomar att vara med att forma, diskutera, och besluta i olika frågor.
- Hur ska det gå till. Hur ska vi organisera.

Vilka nya frågor har du fått under arbetet?

- Frågan om hur vi välkomnar har aktualiserats. Frågan kring en struktur från elev till beslut har diskuterats.
- Många olika "förslag" från olika ungdomsgrupper/inget samlat.

Vilka tankar har förändrats eller befast?

- Befästs: att ungdomars engagemang och initiativkraft får en oerhörd kraft när de får komma in i beslutande sammanhang.

Vad har sagt i fikarummen efter mötet med de unga?

- Att vi är glada över initiativet + att vi behöver rannsaka oss för att kraften i större utsträckning ska kunna utveckla samhället.
- Inte mycket.
- Positivt.

Hur är din syn på unga som politiska aktörer och som resurs i inflytandefrågor?

- Jag ser att de vill, bör, och kan ha inflytande.
- Jag ser dem som politiska aktörer, men det måste till lite struktur.
- Unga bör ha inflytande praktiskt. T ex bör de ha inflytande över del av budget, tycker jag.
- Unga är en resurs, alla människor är unika och för in unika värden i samtalet och oersättliga erfarenheter inför beslut.
- Ja de är en resurs, men vilka företräder dom?
- Stor och viktig resurs som måste in i det kommunala arbetet.

Har du en grund att utgå från när de ska ta initiativet kring kommunens del av inflytandeprocessen?

- Framförallt har det aktualiserats vilket för mig var viktigt.
- Jag tycker att jag har större kunskaper nu.

Hur planerar kommunerna att arbeta vidare med detta i höst?**Vilket ansvar tänker du ta?**

- Vi hoppas få elevers förslag kring en struktur som ska underlätta framtida processer för kontinuerligt inflytande nu under våren. Vi ska sedan medverka till god struktur/process. Förslaget kommer att komma upp i utskottet Lärande och Stöd nu under våren.

- Det har varit för lite intresse. Alla partier behöver delta. Eller konkreta åtgärder från ungdomarna: "detta vill vi!"
- Kommunen ska arbeta fram ett förslag till inflytande, tror jag. Jag lyssnar gärna och kan lägga motioner om de unga vill ha hjälp. Kommunen behöver erbjuda form av inflytande till de unga.

Tankar om Ung&Dums åldersmaktsperspektiv på inflytande?

- Hoppas/tror det medverkat till en bra struktur där vi bättre kommunicerar och lyssnar in ungdomarnas förslag i olika processer framöver.
- Vet för lite.

Barn och unga - projektledare och projektgrupper

Umeå

Hur beskriver barn och unga arbetet i kommunerna med tre ord?

- inspirerande (alla engagerade och människor med grymma idéer)
- Kul (alla roliga möten med gruppen)
- Tungt (när man fått dåligt gensvar från politikerna)
- Mysigt (fika, socialisering)
- Lärorikt (allt, "festivalen", möten, ungdoms, politik)
- Annorlunda
- Lärorikt
- Roligt
- Effektivt

Vad har barn och unga lärt sig om ungt inflytande i kommuner?

- Att det går att påverka men det är kämpigt
- Att ungas röst inte tas tillvara på
- Det behövs
- Behöver förbättras
- Lärt mig att påverka
- "Enklare än vad man tror"
- Att det rör alla

Vilka nya frågor har de fått av arbetet?

- Jag undrar hur utvecklingen av ungdomsinflytande kommer se ut?
- Alla frågor är besvarade
- Hur når man ut till fler?
- Vad hade vi kunnat gjort annorlunda?
- Hur förändrar man stora saker utan partipolitik?

Hur har detta förändrat eller befast deras bild av ungt inflytande? Hur?

- Trodde inte att man kunde påverka genom politiker på detta sätt
- Jag visste inte så mycket innan och nu har jag märkt hur viktigt det är!
- Att båda parter behöver anstränga sig ifall förändring ska ske
- Mycket låtsasinflytande
- Svårare än vad jag trodde

Har projektgruppen känt att deras förtroende för att det går att påverka sin kommun har ökat? Gradera på en skala 1-10 hur stort ditt förtroende var innan Ung&Dum och Inflytandedialogen, samt hur stort det är nu.

- Innan 3, nu 8.
- Innan 4, efter 7. Finns möjligheter så länge man bildar opinion!
- Innan 2, nu 5.

Leksand

Hur beskriver barn och unga arbetet i kommunerna med tre ord?

- Nödvändigt
- Kul (gemenskap)
- Intressant (lärorikt)
- Roligt (ser förändring)
- Irriterande (trångsynta politiker)
- Vara med och göra skillnad
- Framsteg
- Förändring
- Krävande (få politiker)
- Givande (gett resultat)
- Meningsfullt (behövs, VIKTIGT!)
- Energikrävande
- Spännande

Vad har barn och unga lärt sig om ungt inflytande i kommuner?

- Att det verkligen går att förändra
- Rättigheter
- Kul att påverka
- Det går att påverka
- Kämpa för något man tror på
- Jag har lärt mig att man ska vara tålmodig. Jag tycker att Ung&Dum har hjälpt mycket att ta kontakt med politiker mm.
- Det funkar! Intresset finns, jobba på!
- När de väl är där (politikerna) går det att diskutera.

Vilka nya frågor har de fått av arbetet?

- Mina frågor är besvarade
- Hur kan vi sprida det här mer?
- Ex. vilken tjänsteman? Finns så många vägar
- Bryr sig politikerna verkligen om oss?
- Har inte tänkt på det så mycket

Har detta förändrat eller befast deras bild av ungt inflytande? Hur?

- Att påverka känns mycket lättare nu än förut. Många "dörrar".
- Det hela har förändrats väldigt positivt, men det finns ju alltid upp och nergångar. Men tillsammans fixar vi det. :)
- Jag tycker och tror att det har varit lättare att påverka med hjälp av Ung&Dum
- Ja, jag har fått bevisat för mig själv att det går att förändra
- Ja, bredare än jag trodde. Många vägar, vägarna är inte det lättaste att genomföra.

Har projektgruppen känt att deras förtroende för att det går att påverka sin kommun har ökat? Gradera på en skala 1-10 hur stort ditt förtroende var innan Ung&Dum och Inflytandedialogen, samt hur stort det är nu.

- I början ca 4, nu ca 7. Nu vet jag att även lilla jag kan vara med och förändra, det trodde jag inte innan.
- Innan Ung&Dum kändes det nästintill omöjligt att påverka. 3 på skalan. Nu efter arbetet ligger den på 7-8. Ung&Dum gör mycket!
- Från början var det lite, men nu har jag betydligt mer. Fötterna har växt ur skorna. 3 innan, kanske påverka mindre skolfrågor men knappast större. Nu 9, inget är omöjligt, vi har en röst och vi kan göra den hörd.
- Min politiska "säkerhets"-skala var 5/10 innan Ung&Dum och den är nu 7/10. Ung&Dum har hjälpt massor. Tack! <3
- 5 innan, jag visste att jag säkert kunde påverka, men inte med så stora saker. Nu skulle jag säga en 7 kanske. Nu är jag mer självsäker och kämpar mer för det jag tror på.

Var lämnar vi kommunerna och projektgrupperna?

Umeå

Umeå valde inflytandeformen *Elev för en dag/Politiker för en dag*. Den är uppdelad i två moment. Första momentet innebär att politiker och tjänstemän är i skolan en dag och ser hur det är i skolan, samt får input från elever om vad de tycker är viktigt, under ordnade former. Det andra momentet innebär att barn och unga får vara på kommunhuset under en dag, följa med politiker och tjänstemän i sitt arbete, och få koll på hur och vad de kan påverka.

Umeås projektgrupp har tagit fram en plan för hur och när dessa event ska ske, hur de ska leva kvar, samt vem som ska ansvara för vilken del. Denna plan har de fått hjälp och feedback på av ungdomsombuden. Rektorer i kommunen har kontaktats för att få tillgång till en skola som *Elev för en dag* kan äga rum på. De har varit mycket i kontakt med ungdomsombuden för att få hjälp med kontakter samt ett upplägg för *Politiker för en dag*. Kontakter är knutna, ramarna är satta, och nu kommer det förhoppningsvis fyllas med barn och unga samt politiker och tjänstemän som vill vara med på dagarna.

Ungdomsombuden är nu väl införstådda med vad projektgruppen planerar att göra men de har inte något formellt ansvar över processen eller över att ta vidare gruppens arbete. I Umeå har projektgruppen inlett en dialog med

Umeå Centrala Ungdomsråd för att se om de vill driva vidare processen på något sätt.

Leksand

Leksand valde inflytandeformen *Nätverk av unga*, som innebär att det skapas ett nätverk med representanter från alla elevråd i kommunen. Nätverket ska sedan ha en fungerande länk in i kommunpolitiken. Exakt hur denna länk ska se ut och fungera är inte bestämt än. Men dialogen med kommunen har tagit fart.

Projektledarna har fått presentera *Nätverk av unga* på Utskottet för lärande och stöd, samt haft möte med tjänstemannen som är ansvarig på området. Projektledarna har pratat med kommunens rektorer, presenterat Ung&Dums Inflytandedialog samt deras idé med *Nätverk av unga* för elever på kommunens skolor, och samlat ihop en intressegrupp som kommer att träffas i april tillsammans med tjänstemannen på Utskottet för lärande och stöd. Här kommer ramarna för nätverket att sättas tillsammans och vad som händer inom kommunpolitiken kommer även att presenteras för att få igång rätt touch på nätverket – det ska få insyn och få påverka på riktigt.

Projektledarna har sett till att en fritidsledare, som barn och unga i kommunen har mycket förtroende för, har blivit insatt i arbetet. Förhoppningen och planen just nu är att fritidsledaren ska vara den vuxne som kan utgöra en kontinuitet och stabilitet i arbetet. De lokala projektledarna har varit noga från början att de vill bygga något som är stabilt och som inte dör när de blir äldre och kanske flyttar från kommunen. Helt enkelt något som inte är uppbyggt på några få unga. Kommunen har tidigare misslyckats med detta bara något år tidigare, då arbetet med att starta ett ungdomsråd bara rann ut i sanden då den unga som drivit frågan inte orkade mer. Därför har projektgruppen satsat på att säkra upp med en vuxen med lokal förankring som de har valt själva för att driva vidare deras arbete som de kämpat så hårt med.

Det står även klart att Studieförbundet Gävle Dala Norr kommer att ta över den roll som Ung&Dums personal haft. De kommer bidra med processledning, lokaler, ledarskapsutveckling för projektledare och projektgrupp samt sprida trycksakerna som projektet tagit fram kring Inflytandedialogen. De gör detta i egen regi och under eget namn, men med inspiration från Ung&Dums Inflytandedialog.

Reflektioner och slutsatser

Relationen mellan kommunens vuxna och projektgrupperna

I båda kommunerna nämnde både politiker och tjänstemän i början av processen att en viktig inflytandeform var att kontakta politiker direkt eller ha möte med politiker. Detta är otroligt intressant eftersom det är precis det som har varit en av grundpelarna i Inflytandedialogens metodik – att barn och unga har tagit initiativ till möten med kommunens politiker och tjänstemän för att kunna få igång en dialog och ett samarbete och förhoppningsvis sätta igång en process. Det som är så spännande är att det som de lokala projektledarna och projektgrupperna har lyft som det största problemet har varit att det varit så svårt att få kontakt med politikerna och få gehör från dem, trots att de både mailat, ringt, och besökt kommunhuset. Det har varit svårt att få politikerna att prioritera barn och unga och deras vilja att utveckla sitt inflytande i kommunen.

Frågan vi kan ställa oss är vad det har berott på? Vad i våra metoder kan ha lett fram till att det är så här? Att vi har försökt påverka så informellt och att politikerna inte vetat hur de ska gå vidare och därför inte känt att det lett till något konkret efter mötena? Men varför hjälper då politikerna till? Är det för att de inte vet vad de vill ha när medborgare tar kontakt med dem direkt? För annars skulle det ju vara hyckleri att säga att det är en påverkansform och sedan inte öppna upp för att det ska vara det! Inflytandedialogen har pågått från oktober till mars, i sex månader. Eftersom vi under en så pass lång period jobbat, kan vi dra några generella slutsatser kring att det handlar om strukturer .

Strukturer kring att politikerna inte är så benägna att förvalta kontakten som barn och unga har försökt skapa med dem. Här behövs rutiner och strukturer kring politikernas och tjänstemännens arbete sättas på något sätt. Så att inflytandeformen att en kan kontakta dem direkt och hålla möten med dem, vilken både politiker och tjänstemän lyfter fram, faktiskt blir fungerande.

Tjänstemännen har vid flera tillfällen påpekat att inflytandeformen bör vara för alla medborgare och inte endast unga. De har på sätt och vis lagt över på barn och unga själva att få alla medborgare att få inflytande, och om det inte sker fyller inte

inflytandeformen något större syfte eller känns legitim. Här kan vi se en meningskiljaktighet mellan Ung&Dum och kommunerna. Satsningen har inte handlat om att utesluta vuxna från inflytandeformerna. Det handlar bara om att barn och unga inte har något inflytande alls och att de har rätt till det. Nu när de tar saken i egna händer måste det få vara kring barn och ungas egen påverkan, inte kring hela samhällets. Dessutom har Ung&Dum, som står bakom inflytandedialogen, unga och inte vuxna som målgrupp. Något annat som lyfts fram av flera är att barn och unga måste representera alla unga i sin kommun för att det ska bli legitimt, eller att det är de ungas ansvar att se till att alla barn och unga i kommunen står bakom deras åsikter. Vi menar att det ska finnas legitimitet och en möjlighet för alla barn och unga i en kommun att påverka men att det också måste finnas en möjlighet om det bara är tre individer som vill säga sin åsikt att de ska få göra det, även om inte alla andra unga i kommunen också gör det. På samma sätt som att rösterna i ett val ska räknas även om det inte var 100% röstdeltagande.

Dessa skillnader i vissa politikers och tjänstemäns bild gentemot projektets bild kan handla om ideologiska skillnader, men också kring kommunikationen mellan oss och dem. Det vi kan lära oss av detta är att ha en tydligare kommunikation kring våra premisser kring vårt inflytandearbete redan från början, samt kvalitetssäkra att barn och unga i projektgrupperna känner sig trygga med att svara på frågor kring dessa premisser på ett tydligt sätt.

När personal från projektet har varit närvarande på något sätt, eller när media varit på plats, har vissa politikers (långt ifrån alla politiker vi mött!) attityd gentemot projektgrupperna ändrats markant. Från ett kritiskt mer tillbakalutat förhållningssätt till barn och ungas initiativ, till ett mer energiskt, uppmuntrande, med intryck av mer ansvarstagande. Detta har både personalen och projektgrupperna själva känt av. På samma sätt har det varit lättare för projektgruppen i Umeå att gå via ungdomsombuden till politikerna, än att få kontakt och dialog med politikerna med en gång på egen hand. Detta kan förstås ha att göra med språk, redan etablerade relationer, samt mediestrategier. Men enligt Ung&Dums maktanalys så är detta i vilket fall ett tecken på åldersmaktsordningen och de hinder som denna skapar för barn och unga att utöva politik och få verklig makt. Det är ett stort problem och det måste finnas en tydlig strategi för detta inom kommunerna och från de aktörer som vill bedriva inflytandesatsningar. Hur ska dessa fördomar och osynliga exkluderingar motarbetas? Det måste det finnas en tanke bakom för att arbetet ska lyckas så bra som möjligt och för att barn och unga ska fortsätta känna motivation. Som det är nu får de en rejäl skjuts när de har vuxna med sig, och så får det inte vara. Då kan unga aldrig gå direkt till sina politiker för att genomföra något de vill, eller försöka starta upp en idé. Och det måste de kunna göra. Politiker måste ta ansvar för att lyssna in medborgarna, speciellt de som inte har formellt inflytande på grund av att de ligger under rösträttsåldern.

Ansvarsfördelning och roller

Något som flera tar upp är också att det är ett bra initiativ men att det inte är tillräckligt konkret för att de ska veta vad de ska göra med det. Frågan är hur politikerna och tjänstemännen tänker att de unga ska kunna komma med ett färdigt förslag? Hur ska de kunna göra det när kommunen inte vill möta dem och ta ansvar? Mycket av ansvaret hamnar även på de unga med denna inställning. Ung&Dum ser det som att ungas inflytande måste ha två dörrar – en från barn och ungas håll där de har möjlighet att uttrycka sin åsikt och en från kommunens håll där de tar in det. Barn och unga kan förstås bygga något konkret kring hur ungas röster ska föras fram men de kan inte ta fram hela processen från barnens mun till politikernas öron. Där måste politiker och tjänstemän ta ansvar för den delen av processen. Frågan är varför inte politikerna och tjänstemännen tagit större ansvar i detta? Är det för att de inte förstått vilket ansvar de behöver ta? Eller är det för att de inte haft resurser att göra det? Har de inte velat göra det? För att det funnits ett projekt bakom de unga som har varit avsändare? Och att de då känt att det är de vuxna i projektet som ska ta ansvar för dessa bitar och inte de själva? Om lokala barn och unga hade kommit helt själva med initiativet kanske de hade fått mer stöttning? Det som nämns i utvärderingar är att det inte funnits något konkret vilket har lett till att de vuxna inte kan ta sitt ansvar – men varför kan de inte ta ansvar för att göra det mer konkret? Det är pudelns kärna här och värt att fundera över och otroligt viktigt att titta närmare på. Eftersom detta är en av grundbultarna i att barn och unga själva ska kunna driva en inflytandeprocess mot sin kommun.

I och med synen på att arbetet måste konkretiseras visas också en annan syn mellan raderna. Ibland verkar det som att politikerna och tjänstemännen trott att Inflytandedialogen har varit en satsning på en liten aktivitet, som ska genomföras konkret. Men det Ung&Dum har försökt sätta igång är en process, en process som barn, unga, politiker och tjänstemän måste bygga tillsammans. I viss mån har vi lyckats med det, samtidigt som det i vissa enkätsvar visas bilden att

politikerna och tjänstemännen inte förstått vikten av detta. Att ungas inflytande är ett långt arbete och en process, och inte en enskild aktivitet. Detta behöver alltså kommuniceras bättre.

Slutsatser från barns, ungas, politikernas och tjänstemäns svar, samt från processens händelseförlopp i allmänhet, är att det saknats en tydlig rollfördelning. Alla väntar på att de andra ska göra mer, ta initiativ och se till att arbetet kommer någonvart. Det har inte funnits några uttalade förväntningar på vem som ska göra vad. Detta är troligtvis en stor anledning till att politiker och tjänstemän inte vet hur de ska ta vidare initiativet och skriker efter mer konkreta förslag, samtidigt som barn och unga tycker att

de vuxna inte är tillmötesgående och ansvarstagande. Här är vår lärdom att det är otroligt viktig att förtydliga ansvarsfördelningen och rollerna i början av processen. Att alla inblandade får vara med och uttala sina förväntningar på varandra och skapa mandaten tillsammans.

Ung&Dum anser, och rekommenderar, att ansvaret för att göra detta ligger på de vuxna på kommunen. Det är de som har ansvaret för att skapa förutsättningar kring barn och ungas inflytande och därför har de även ansvar för att skapa förutsättningen med tydliga förväntningar och rollfördelning i arbetet så att det faktiskt händer något.

En förklaring till att kommunen inte tagit så mycket ansvar, som projektgrupperna och Ung&Dum i stort hoppats på, skulle kunna vara att Ung&Dum stått bakom med vuxen personal. Politikerna och tjänstemännen kan då ha känt att det är projektets vuxna som borde ta ansvar och att de själva inte behöver göra det. Att projektet på något sätt är de som tagit initiativ till processen och inte bara ska lämpa över allt på dem i kommunen. Här blir det nästan en konflikt mellan att vara med och lägga in resurser och backa upp de unga för att arbetet ska komma så långt som möjligt och att ta ett steg tillbaka för att kommunerna ska förstå att det är barn och ungas egen process och att projektet/aktören bara ger förutsättningar till processen. Det är otroligt viktigt att hitta balansen häremellan så att det inte blir kontraproduktivt.

Något intressant vi kan se är att trots att kommunerna har sett olika ut när det gäller ansvarsfördelning kring ungas inflytande, så har ingen av kommunerna varit särskilt sporrade att ta ansvar till en början, utan det har krävts många möten, samtal och att barn och unga legat på politikerna ordentligt. Detta är intressant med tanke på det vi tidigare nämnde kring det som många i sina utvärderingar tryckt på: avsaknaden av rollfördelning och tydlighet. Vår fundering där är ju varför inte kommunen tagit ansvar för processen och tagit ansvar för att få en tydligare rollfördelning.

En skillnad mellan Umeå och Leksand är ju att Umeå har tjänstemän som har ett tydligt ansvar kring ungas inflytande, medan Leksand inte har någon tydlig ansvarig. Detta är intressant eftersom det i båda fallen inte verkar vara något som hjälper i att kommunen ska ta ansvar för processen. Vårt intryck av händelseförloppet är att i Leksand beror avsaknaden av ansvar på att ingen formellt haft ansvaret och därför har ingen heller tagit det. I Umeå däremot har några haft direkt ansvar och därför har inte de andra engagerat sig så mycket, samtidigt som de som har ansvaret för frågan redan har mycket på sitt bord kring ungas inflytande och därför inte prioriterar ett sådant här initiativ.

Ung&dum sitter inte med några svar på varför det sett ut som det gjort, och har heller inget förslag på lösning. Det här är dock något som projektet vill lyfta som en utmaning för kommuner som vill kunna öppna upp för barn och unga att ta initiativ till inflytandeprocesser. Vem som tar ansvar för att delegera och dela upp ansvar kring ett inflytandeinitiativ som kommer från unga medborgare.

Något vi kunnat se som en följd av detta, är att både Umeå och Leksand valde inflytandeformer som hade en koppling till skolan. Där hade projektgrupperna kontakter och förståelse för hur arenan fungerar. När politikerna och tjänstemännen inte var snabbare på bollen blev det den vägen barn och unga kände sig tvungna att ta. Skulle de arbeta fram det själva måste de ju också göra det någonstans där de *kan* arbeta fram det själva – de kan inte jobba utifrån kommunens arenor utan det måste kommunen själv göra. Detta handlar förstås inte om att det är negativt att låta inflytandet gå via forumet skolan, utan det handlar bara om slutsatsen att barn och unga tvingas jobba på sina egna arenor när inte kommunen tar ansvar för att jobba på sina. Dock finns det såklart fördelar med att utifrån skolan som forum. Eftersom det är där nästan alla barn och unga finns är det där som barn och unga har en enkel inkörsport till att ta mer makt.

Det kan också vara så att eftersom barn och unga själva fick komma fram till inflytandeformerna, och sedan själva välja vilken de ville testa, så blev det en större klyfta mellan kommunen och projektgruppen. Detta kan ha bidragit till kommunens brist på insyn och engagemang i att arbeta med inflytandeformen. En lösning på detta skulle kunna vara att skapa bättre förutsättningar för att komma fram till de alternativa inflytandeformerna tillsammans med politiker och tjänstemän, exempelvis genom en lokal Spånarsektion.

Kontakten med projektgrupperna och projektledarna

Riktning är viktigare än detaljplanering av varje moment. Det skapar mer motivation, och vi kan leda på ett sätt som gör att projektgruppen/projektledarna snarare blir en del i att lösa att det inte finns

någon detaljplaneringar. Det är mycket viktigare att lägga tiden på att veta *vart* vi ska än att veta exakt *hur* vi ska ta oss dit. Detta har vi märkt när vi har haft ett "learning by doing"-förhållningssätt; det som skapat bortfall eller omotivation i projektgruppen har varit när det inte hänt något under en lång period, för att personalen lagt mycket tid på att detaljplanera. Alltså inte när personalen inte haft någon detaljplan och vi kommit fram till en tillsammans med den lokala projektgruppen och projektledarna.

Det som är viktigt i ledarskapet över barn och unga på distans är att ha kontinuerlig uppföljning, ca var tredje/fjärde vecka. Det räcker att prata någon timme eller två på skype och diskutera hur det går, bolla vägar framåt, ge feedback till varandra och försöka inspirera och motivera. En väldigt viktig komponent är att de då och då får åka iväg på roliga events och träffa annat folk som är engagerade i liknande frågor, som de kan få ny inspiration och kompetensutveckling av.

Det är även viktigt för projektgrupperna att ha interna rutiner av något slag. I Umeå där projektgruppen haft möte varje tisdag, har fler barn och unga hängt i hela vägen fram. Även om det inte finns något nytt att ta upp under varje möte har de setts och fikat och diskuterat, bara för att hålla igång engagemanget och gruppkänslan.

Att ge de unga i projektgrupperna ansvarsområden där de fått representera projektet, prata på sin skola, eller vara med i tidningen, har varit viktigt för att skapa känslan av att vi kommer framåt även om kommunen tagit lång tid på sig med något. Detta är viktigt att fortsätta göra.

Det har varit helt rätt att ha lokala projektledare som driver och genomför arbetet i sin kommun. De projektledare vi fick till oss var jättebra och har gjort ett grymt jobb. Något som alltid är viktigt att tänka på är dock att de behöver förutsättningar för att bara kunna köra. Exempel på förutsättningar kan vara hjälp med administrativt arbete, utbildning och fortbildning inom det som behövs för att kunna leda arbetet. Kanske från personal inom aktör (såsom Studieförbundet, någon organisation eller förening), som står bakom och stöttar, såsom Studieförbundet kommer göra nu framöver. Barnen har förmågan men de behöver förutsättningar och resurser från vuxenvärlden.

Inflytandedialogens uppbyggnad

Ung&Dum är ett politiskt projekt men har egentligen inte specificerat sig på ungas politiska påverkan lokalt. Vi har snarare byggt teorier kring det än att skapa konkreta metoder för det. Projektets språk och attityd generellt har varit *utmanande* och *förbannade*, men har fått bli mer *ödmjuka* och *konstruktiva* i arbetet med kommunerna. Detta är helt logiskt, men det är viktigt att ha förståelse för det när vi går in i en process, speciellt när barn och unga

själva ska företräda den. Då behöver det finnas en genomtänkt attityd och förhållningssätt, som de lokala projektgrupperna och projektledarna är införstådda i.

Inflytandedialogen var en satsning över ca sex månader där vi ville starta igång en process för att öka barn och ungas inflytande. För att kunna vara ett verkligt komplement till de satsningar som eventuellt redan finns i kommunen (som t ex var fallet med Umeå), behöver konceptet utvecklas, framförallt när det gäller roll/ansvarsfördelningen i kommunen, samt i att bygga en stark grupp med barn och unga. Framförallt behöver det kunna pågå under en längre tid för att alla steg i processen ska hinnas med. Vi beräknar att det är ganska perfekt med ett år från kravprocessen startar till dess att vi kommit så långt att barn och unga kan påverka på riktigt med kraven genom inflytandeformen de själva tagit fram. Dock är Ung&Dum övertygade om att det behövs ett åldersmaktsperspektiv på barn och ungas politiska inflytande i större grad än vad det finns idag. Detta perspektiv, och den teoretiska grund som projektet vilar på när det gäller barnsyn, barnrättsperspektiv, samt åldersmaksordningen, behöver fortsätta utgöra en grund i alla inflytandesatsningar som görs för att det ska bli en verklig skillnad för barn och ungas politiska möjligheter.

Viktigt att tänka på i arbetet framåt

Det viktigaste att tänka på för att jobba vidare med processen i Umeå och Leksand

- Sätta målen för vägen framåt tillsammans med de barn och unga som varit med. Även sätta metoderna i stora drag tillsammans med projektgrupperna.
- Att hålla balansen mellan att leda arbetet framåt och se till att vi når målen. och att barn och unga samtidigt kan driva det självständigt och äger processen.
- Att poängtera för kommunen att barn och unga är de som driver det själva och att exempelvis Studieförbundet inte är de som *står bakom* processen utan att de bara har en funktion där de ger förutsättningar och *är i bakgrunden*. Då kanske kommunen blir mer benägen att ta ansvar.
- Utnyttja kompetensen som finns hos de barn och unga. Ge dem utökad motivation, håll bollen rullande hela tiden.

Det viktigaste att tänka på för att starta upp Inflytandedialogen i en kommun där vi redan jobbat en del med kraven

- Jobba ihop en stark projektgrupp med barn och unga, och få dem motiverade och få dem att se målet framför sig. Gärna använda de som varit med i Ung&Dum tidigare och låta dem berätta för nya barn och unga vad som varit det bästa med att engagera sig i frågorna. Sedan är det viktigt att sätta igång och jobba med projektgruppen snabbt för att bibehålla engagemanget, samt att få in rutiner när de ses.

- Få barn och unga att presentera ett så konkret förslag som möjligt för kommunen på hur processen ska gå till. Så att vi slipper förvirringsmomentet och att ingen tar ansvar för att föra det vidare. En av de viktigaste delarna i det konkreta förslaget är förväntningar på varandra i form av roller och ansvarstagande.
- Få politikerna att förstå åldersmaktsperspektivet och åldersmaksordningen och koppla det till vad reellt inflytande då är.
- Göra en lokal process med framtagande av alternativa inflytandeformer, där alla olika målgrupper är delaktiga. Skapa engagemang kring implementeringen av den alternativa inflytandeformen hos kommunen.
- Poängtera för kommunen att barn och unga är de som driver det själva, och att exempelvis Studieförbundet inte är de som *står bakom* processen utan att de bara har en funktion där de ger förutsättningar och *är i bakgrunden*. Då kanske kommunen blir mer benägen att ta ansvar.

Det viktigaste att tänka på för att starta upp hela processen i en ny kommun

- Få till en stark grupp med barn och unga och ha ett kontinuerligt arbete med dem. Det är viktigt att inte lämna dem själva i några månader, då tappar många engagemanget. Det är även viktigt att i början av arbetet ha några fysiska uppstyrd träffar med dem, för att sedan gå över till att leda dem på distans så att de får bygga arbetet mer och mer själva.
- Få barn och unga att presentera ett så konkret förslag som möjligt för kommunen på hur processen ska gå till. Så att vi slipper förvirringsmomentet och att ingen tar ansvar för att föra det vidare. En av de viktigaste delarna i det konkreta förslaget är förväntningar på varandra i form av roller och ansvarstagande.
- Ha målet tydligt och klart från början, och ha processen uttänkt i stora drag, men att låta det anpassas efter de lokala förutsättningarna och helt enkelt "learning by doing".
- Ge projektgrupperna och projektledarna ansvarsområden och ge dem förutsättningar för att vara med i media eller för att de tidigt ska känna att det de gör är viktigt och syns och hörs. Ibland kommer kommunen inte vara så entusiastiska och då är det viktigt att de får entusiasmen från annat håll, t ex via medial uppmärksamhet eller genom att få åka på studiebesök till andra kommuner som har ett utvecklat arbete med inflytande. Viktigt att projektgruppen får känna att det är experter, för det är de.

Avslutningsvis

Avstämning mot målen

Avslutningsvis, har vi nått de målen som vi satte upp för Ung&Dums Inflytandedialog? Har processen lett till det övergripande målet; *att utveckla barn och ungas inflytande utifrån ett åldersmaktsperspektiv i två kommuner*? Vilka delar i processen har varit starka och vilka har varit svagare? Vad blir lärdomarna av det? Hur har indikatorerna uppfyllts och därmed delmålen? Se allt i diagrammet nedan.

Mål/indikator	Mål/indikator uppfyllt ↑ = uppnått ↗ = nästan uppnått ⇨ = delvis uppnått ↘ = nästan inte uppnått ↓ = inte uppnått alls	Eventuell kommentar
De unga som varit med och jobbat i processen ser sig själva som politiska aktörer och har ett politiskt självförtroende i större grad än innan.	↑	Det här har varit Inflytandedialogens starka område när det gäller måluppfyllelse och konkreta resultat. Här har processen och metoderna fungerat väldigt bra för att uppnå målen.
a. Projektledarna känner inflytande över hur processen går till och känner att de äger processen.	↑	
b. Projektledarna känner förtroende från Ung&Dum att de klarar det.	↑	
c. Projektgruppen känner att deras tilltro för att det går att påverka sin kommun har ökat.	↑	Samtliga barn och unga som varit delaktiga under processens gång har haft en ökning här.
d. Projektgruppen känner att de har fått kunskap, verktyg och stöd från Ung&Dum för att påverka politiken.	↑	
Kommunpolitiker med anknytning till unga och inflytande i de två kommunerna känner till åldersmaktsperspektivet på inflytande.	⇨	Politikerna har förstått och hållit med om åldersmaktsperspektivet och sett barn och unga som politiska aktörer och resurser, men de kommer inte kunna ha åldersmaktstänket självständigt i sig när Ung&Dum försvinner.
a. Politiker kan själva berätta om inflytande ur ett åldersmaktsperspektiv.	↘	

b. Politiker i de två kommunerna ser de unga som politiska aktörer som bör, kan, och vill ha inflytande.	↑	
c. Politiker i de två kommunerna ser de unga som en kompetent resurs i inflytandefrågor.	↗	
Tjänstemän med anknytning till unga och inflytande i de två kommunerna, har verktyg och inspiration från vårt exempel på inflytande ur ett åldersmaktsperspektiv.	⇒	De har fått inspiration under processen men inte verktyg hur de ska jobba vidare efter att Ung&Dum försvunnit. Tjänstemännen verkar inte heller känna att de fått ut något konkret eller något nytt.
a. Tjänstemän kan själva berätta om inflytande ur ett åldersmaktsperspektiv.	⇒	
b. Tjänstemän har en grund att utgå från när de ska ta initiativet kring kommunens del av inflytandeprocessen, som de själva upplever som relevant.	↗	De upplever att det finns en grund till arbetet i form av resurser, en idé, och en grupp med unga, men inte en grund när det gäller teori eller ett färdigt förslag de kan utgå ifrån.
Det finns alternativa inflytandeformer, anpassade efter kommunens och barn och ungas egna behov, som kan leva vidare i kommunerna efter projektets slut.	↗	Det finns starka förutsättningar att inflytandeformerna ska testas i både Umeå och Leksand. I Leksand ser även förutsättningarna för att det ska kunna leva kvar bra ut, inte lika starkt i Umeå.
a. De alternativa inflytandeformerna har tagits fram efter kommunens och barn och ungas egna behov.	↗	
b. Inflytandeformerna är accepterade av barn och unga samt av kommunerna.	⇒	
c. Inflytandeformerna har påbörjats i kommunerna.	↑	
Avstämning mot det övergripande målet: Att utveckla barn och ungas inflytande utifrån ett åldersmaktsperspektiv i två kommuner	↗	Vi har utvecklat barn och ungas inflytande ur flera aspekter men vi hade kunnat nå längre och uppnå alla delmålen. Vi har inte lyckats implementera åldersmaktsperspektivet så bra som vi hoppats men vi har ändå hela tiden arbetat med det i ryggen, så indirekt har vi ändå fått med det.

Sammanfattningsvis kan vi säga att vi nästan uppnått det övergripande målet. Våra metoder och Inflytandedialogens utformning har fungerat bra när det gäller att få barn och unga att känna politiskt aktörskap samt att skapa alternativa inflytandeformer som kan leva kvar. Det som behöver utvecklas är metoderna gentemot politiker och tjänstemän för att ge dem bättre verktyg samt bättre förståelse för den teori som vi menar att arbetet med barn och ungas inflytande måste utgå ifrån.

Tack

Avslutningsvis vill vi rikta ett stort tack till alla som varit med i arbetet. Tack till projektledarna Agnes Rova och Sigrid Ljungström i Umeå och Emma Hultmark och Axel Ahl i Leksand. Tack till de lokala projektgrupperna. Tack till ungdomsombud och tjänstemän samt kommunpolitiker. Tack skolor, rektorer och elever. Medborgare i kommunerna som uppmuntrat oss i arbetet. Och tack till Studieförbundet som tar över detta viktiga arbete. Och tack du som läst detta. Lycka till i ditt framtida arbete med att utveckla barn och ungas inflytande kommunalt utifrån ett åldersmaktsperspektiv.

Bilagor

Projektledarnas handledning inför politikermöten

Kära projektledare!

Snart kommer ni ha ert möte med politiker från kommunen! Woop woop! Det är storslaget och helt historiskt att barn och unga själva på det här sättet driver igång en inflytandeprocess i kommuner! Känn stolthet och storhet, det här är ett helt nytt sätt att arbeta och att tänka kring inflytande.

Här är nu en liten handledning kring vad ni ska prata om, och vad ni ska göra på mötet, för att vi ska nå de målen vi har med Inflytandedialogen i stort. Jag tror så mycket på hela idén, upplägget, och på att det är ni som genomför det! Så jag hoppas att ni känner att ni har stort förtroende från mig kring hela apparaten med det första mötet. Ni kommer ta politikerna med storm!

Handledningen är uppbyggd i följande delar:

- ♥ Mål som mötet ska fokusera på
- ♥ Roller
- ♥ Dokumentation
- ♥ Inställning och ingångsvärden
- ♥ Övningar
- ♥ Att utvärdera efteråt

Det som står i handledningen ska ni genomföra på ett eller annat sätt under mötet. Om ni vill lägga till någon del som känns bra, så är ni varmt välkomna att göra det! Ni vet ju bäst hur ni känner er bekväma med att genomföra mötet, och handledningen är mer ett stöd än ett måste! Det enda jag har krav på är att ni kan dokumentera det jag ber er dokumentera, och det är bara för att vi ska få ett så bra resultat i slutändan som möjligt så att vi kan få så stor påverkan som möjligt!

♥ Roller

- ♥ Det är NI som leder mötet! Bestäm vem av er projektledare (eller flera i projektgruppen om de vill det) som ska leda vilken del av mötet!
- ♥ Någon ska anteckna. Detta för att vi ska kunna spara era resultat till Spånarsektionen då vi kommer använda dem. Det ni behöver anteckna kring varje övning skriver jag kopplat till varje övning!

♥ Dokumentation

Resultatet vi får fram av era möten kommer vara en stor grund till resten av arbetet med Inflytandedialogen. Därför är det mycket viktigt att ni antecknar och sedan skickar tillbaka det ni skrivit ner till mig. Skriv rent allt direkt efter mötet så ni kommer ihåg allt, och skicka det sedan till mig direkt. Så att vi hjälps åt så inte värdefulla tankar som kom upp på mötet går till spillo.

♥ Inställning och ingångsvärden

♥ Se till att vara väl förberedda! Politikerna avsätter sin tid för att komma och det är viktigt att vi ger ett gott intryck så att de vill fortsätta vara med på tåget!

♥ Vi vill att de ska gilla oss och känna förtroende för vårt arbete med kraven och med att förändra synen på barn och unga. Politikerna är en viktig del för att vi ska kunna få de förändringar vi vill och vi behöver samarbeta med alla vi kan för att kunna komma så långt som möjligt. Därför är vår ingång till politikerna att vi ska samarbeta, och gärna berömma dem för att de kommit dit och tagit sig tid osv. Vi ska inte skälla, klaga, eller påpeka att politikerna har gjort något dåligt, eller att de inte är tillräckligt bra på ungas inflytande. Oavsett vad vi tycker om dem så kommer vi komma längst med att ha en samarbetsvillig och lösningsfokuserad inställning. De ska känna att vi alla står på samma sida – då får vi bästa förutsättningarna för att de ska vilja jobba vidare med oss!

♥ Om politikerna säger något ord ni inte förstår eller inte förklarar tillräckligt något tydligt – fråga! En del i inflytande är att alla ska kunna hänga med, och för svårt språk eller otydliga förklaringar blir tyvärr lätt en del som utesluter många från inflytande. Därför är det också en viktig poäng att få politikerna att tänka kring sitt språk och uttryckssätt.

♥ En viktig inställning vi måste ha är "alla vill väl, de har bara inte kunskapen". Tänk att alla såklart kommer vilja jobba med ungas inflytande, och att lyssna mer på ungas åsikter men att de bara inte är så duktiga på det att de vet hur de ska bära sig åt. Det som är viktigt att komma ihåg är att bara för att de är vuxna så är de inte experterna – nu är vi experterna som ska komma in och ge dem kunskapen! Och det som är så bra är att vi *kan* hjälpa dem och driva detta, så de behöver inte kunna allt själva. De behöver bara vara med på vår bana att ungas inflytande är viktigt!

♥ Övningar

♥ Inledning

Att göra under inledningen:

♥ Berätta i början vad vi ska göra under dessa timmar, så de inte blir oroliga eller känner kontrollbehov!

♥ Presentera vilka ni är, och vad ni har gjort hittills i Leksand med Ung&Dum, samt vad ni varit på för helger/läger med Ung&Dum. Var noga med att se till att de förstår allt ni lärt er, allt ni jobbat med, och hur kunniga och erfarna ni är genom att ha jobbat med Ung&Dum!

♥ Berätta att för oss som jobbar med det här betyder inflytande att unga ska ha reellt inflytande, och att unga ska få vara med och definiera hur inflytandet ska ske. Inflytande är inte information eller något som bara vuxna har rätt att bestämma över hur det ska se ut.

♥ Berätta om barnkonventionens artikel: "alla barn har rätt att uttrycka sin åsikt i frågor som rör dem". Förklara att enligt oss på Ung&Dum anser vi att precis alla frågor rör barn och unga, på något sätt berörs de av allting, om inte nu så i framtiden. Den arbetsmarknadspolitik eller bostadspolitik som drivs nu kommer ju unga få plocka frukterna från när det blir dags för dem att flytta hemifrån eller börja arbeta. På så sätt rör alla frågor oss barn och unga.

♥ Låt alla i rummet få presentera sig själva, något de tycker om, och varför de är där.

♥ Ung&Dums Inflytandedialog

♥ Berätta anledningen till att vi gör det här: Det pågår många arbeten, projekt och processer som jobbar med just ungas inflytande. Dock är de oftast på vuxenvärldens initiativ, och formas av de vuxna. Sedan bjuds de unga in att delta på de vuxnas villkor och de vuxna får makten att definiera och begränsa inflytandet. Vi vill undersöka hur vi kan skapa ett inflytandearbete som sker på ungas initiativ, och försöka inspirera med exemplet att unga inte behöver vänta på att vuxna ger dem inflytande, de kan själva dra igång arbetet och dialogen.

♥ Berätta om vad tanken framåt är: vi ska diskutera, utvärdera och prata ihop oss om våra olika behov kring ungas inflytande. Sedan ska vi ta resultatet och sitta under Nästan-Festivalen (berätta lite mer om vad det är för något) i slutet av november och spåna kring nya inflytandeformer för unga, utifrån vår kommuns behov. Efter nyår kommer vi testa den nya inflytandeformen i kommunen. Tanken är att vi ska få igång en dialog kring inflytande där både barn och unga och politiker och tjänstemän samarbetar, så att det blir så bra som möjligt för alla! Det som är bra är att ni politiker och tjänstemän kommer inte få en massa extrajobb, utan det är Ung&Dum och vi unga som ska jobba med det här. Ni behöver bara säga tummen upp och så kommer vi att ta ansvar för hela processen.

♥ Tanken med det här mötet är alltså att samla in info och tankar från er, så att vi får ett så bra resultat som möjligt i slutändan! Ni politiker, er roll under mötet är att delta och komma med era perspektiv och erfarenheter så att vi får koll på vad ni tycker och vad ni behöver.

♥ **Presentera några utgångspunkter kring ungas inflytande**

♥ Visa delar av rapporten som jag bifogat – ”Ni kan bättre.”

Poängen som ska gå fram är att i undersökningar som de har gjort så har unga och vuxna samma politiska intresse, vill påverka genom samma metoder, och är intresserade av samma frågor. Visa gärna tabellerna i rapporten genom projektor, eller skriv ut de sidorna som känns viktiga. Poängen att göra är att vi vill tillsammans med dem tänka att vi ska jobba mot en syn där ungdomar vill påverka

- på samma sätt
- i samma frågor
- lika mycket
- med lika stort intresse som vuxna.

♥ Visa upp det andra dokumentet jag har bifogat; ett svar på en motion (alltså ett förslag från ett parti till kommunfullmäktige, som nu har fått svar från de partier som bestämmer i kommunen) från 2011 kring att införa ett ungdomsråd i en kommun. Titta tillsammans med politikerna på det som är gul-markerat. Vilken syn på inflytande visar sig i texten? Att inflytande för unga är att politikerna informerar om de beslut som redan fattats, eller att politikerna informerar om vad deras partier tycker. Ingenting om att unga faktiskt ska få vara med och säga vad de själva tycker! Detta tycker vi är helt snurrt!

♥ Presentera en modell som kallas för inflytandetrappan. Trappan ser ut såhär:

				Bestämna utformning och genomförande
			Vara med och utforma samt välja alternativ	
		Välja mellan alternativ		
	Få information			
Inget				

♥ Att förstå ungas inflytande:

Första steget till ungas inflytande handlar om att alla inblandade förstå att det finns olika nivåer av inflytande.

Steget efter det går ut på att tillsammans med alla inblandade (alltså både unga, kommunpolitiker och tjänstemän) identifiera vilket steg deras inflytande ska befinna sig på. Här krävs att unga verkligen har inflytande över nivån på deras eget inflytande, och en förutsättning för det är dialog mellan de unga och de vuxna.

Vilken nivå som ska gälla kan vara olika inom olika områden (exempelvis skolpolitiken, kommunbudgeten, fortbildningsdagar för kommunens anställda, gatu-underhåll).

♥ Några viktiga saker att tänka på!

- Mognad

Resonemanget ”barn ska få inflytande i förhållande till deras mognad” handlar om att tillsammans med unga se vilken nivå de vill lägga sig på, men förstås också bedöma hur stort inflytande de kan få gentemot vad som finns reglerat i den vuxnas ansvar. Men då måste du tydligt kunna motivera det. Möt unga vilket inflytande de vill ha, där ligger mognaden. Unga kan alltså själva vara med och avgöra detta, det är en del i mognaden.

- Ledarskap och förtroende

Om politikerna lägger sig på steg 2 och de unga vill ha steg 4, då kommer det inte bli något bra samarbete, då kommer de känna förtryck. För att de unga ska känna förtroende för att de har reellt inflytande måste de unga få upptäcka sina åsikter och ställningstaganden själva. Politiker kanske är övertygade om att ett alternativ är det bästa, men vi måste låta de unga få undersöka och förstå det själva, genom att hela tiden ha en dialog kring inflytande. Därav kallar vi Ung&Dum-satsningen för inflytandedialog.

♥ Att dokumentera och sedan skicka till Sandra:

- blev det någon diskussion kring dess frågor? Vad sa folk, vad diskuterade ni om?

- kunde ni se några spontana reaktioner (t.ex. ansiktsuttryck, kroppsspråk, suckar, tummar upp) när ni presenterade dessa utgångspunkter till ungas inflytande? Vilka och vem var det som reagerade? Vad reagerade de på?

♥ **Utvärdera hur det funkar nu**

♥ Presentera kraven (om ni inte helt är klara, presentera ändå det ni har, det är tillräckligt!). Försök att göra det på ett kreativt sätt, t.ex. skriva, rita, ge alla en kopia av kraven osv.

♥ Fråga politikerna och tjänstemännen hur ni skulle kunna påverka med de här kraven. Vilka inflytandevägar finns det?

Skriv gärna upp på ett stort papper så att alla får koll på vilka inflytandesätt ni kommit fram till som finns.

♥ När ni fått fram en massa inflytandeformer som redan finns i kommunen, börja prata om hur de egentligen fungerar. Fungerar de bra eller dåligt?

Förslag på övning:

Skriv upp alla inflytandeformerna ni kom fram till på ett stort papper/whiteboardtavla. Skriv även upp följande kategorier: enkla att använda för unga, roliga att använda, snabba att genomföra, snabbt att få gehör från kommunen, enkla för politikerna att ta in, roliga för politikerna att ta in. Fråga om det är någon som vill lägga till en kategori.

Använd post-its och diskutera hur bra varje inflytandeform är utifrån varje kategori. Sätt antingen betyg 1-4 (där 1 är funkas dåligt, 4 är funkas bra) eller bara kommentarer på post-itarna.

Exempelvis kan det se ut såhär när ni är klara:

	Enkla för unga	Roliga att genomföra	Snabba att genomföra	Snabbt att få gehör	Enkla för politikerna	Roliga för politikerna	Totalt betyg
Medborgarförslag	1	1	1	2	3	2	10
Namninsamling	3	2	2	3	1	2	13
Ungdomsråd	2	4	2	1	2	3	14

♥ Tänk på!

- Försök att se till så att alla diskuterar utifrån alla perspektiv, så inte bara ni unga pratar om hur enkla de är att använda och att det bara är politikerna som pratar om hur enkla de är för politikerna att få in.

- Om en anledning till att en inflytandeform får låga betyg är att ingen av er unga vet om att den finns, diskutera varför det är så? För att det är tråkigt att utöva inflytande, eller för att ingen berättat det, eller något annat? Diskutera även kort hur vi kan komma runt de hindren?

♥ Att dokumentera och sedan skicka till Sandra:

- vilka inflytandevägar kom ni fram till fanns som ni hade kunnat påverka med kraven i?

- vad sa ni var bra och var mindre bra med de inflytandeformer som fanns? Dokumentera både betygen som varje inflytandeform fick utifrån varje kategori, men också kort vad som sades.

♥ **Prata om era behov och kommunens behov!**

♥ För att vi ska kunna komma fram till bra inflytandeformer för unga måste vi göra det efter alla inblandades behov. Därför är vi intresserade av att undersöka politikernas behov så att vi kan lyckas så bra som möjligt.

♥ Förslag på övning:

Gör en mindmap tillsammans där ni skriver **Behov** stort i mitten. Gör sedan tankebubblor ut där ni diskuterar vad som är kommunpolitikernas behov, tjänstemännens behov, och de ungas behov.

Skriv sedan en bubbla utifrån varje större bubbla kring de behov som kommer fram, och se till att skriva ner så mycket som möjligt som kommer

upp!

om diskussionen har svårt att komma igång, be alla diskutera två och två först för att sedan presentera för resten av gruppen.

♥ Att dokumentera och sedan skicka till Sandra:

- vilka behov har de olika?
- fanns det någon skillnad i hur politikerna pratade om sina behov och hur unga pratade om sina behov?
- om ni inte vill skriva ner alla behov efter mindmapen bara för att skicka till mig går det bra att ta en bild på mindmapen och maila! Se bara till att bilden är skarp.

♥ **Avslutning**

♥ Förstod politikerna oss och vad vi ville? Be någon av dem sammanfatta vad vi vill, och varför vi gjort det vi gjort under mötet.

♥ Bestäm med politikerna hur vi ska uppdatera dem på vad som händer under Nästan-Festivalen! Bestäm hur vi ska ha kommunikationen mellan dem och oss så att de hänger med på vad som händer, så det inte bara blir ett möte!

♥ Bestäm när ni ska ses nästa gång allihop som var där.

♥ Att utvärdera efteråt – bara för projektgruppen!

♥ Vad var känslan? Hur bemöttes vi?

♥ Kände vi att vi togs på allvar?

♥ Förstod politikerna oss och vad vi ville?

♥ Förklarade politikerna på ett sätt som gjorde att vi förstod?

♥ Vad var framgångsrikt i det vi gjorde för att politikerna skulle komma med på tåget? Var det något speciellt vi sa eller någon speciell övning vi gjorde där vi märkte att de blev positiva? Och tvärtom – var det något vi gjorde eller sa som gjorde att de blev irriterade eller avståndstagande eller på något sätt negativt inställda?

♥ Vad gör att vi känner oss pepp på att lägga vår tid på just Inflytandedialog med Ung&Dum?

♥ Vad i processen som vi genomfört hittills har gjort er pepp?

♥ Känner vi att vi har förtroende från kansliet? Känner vi att vi har inflytande i processen? Vad gör att vi känner som vi gör, försök komma på konkreta exempel?

♥ Vad känns viktigt att vi får för hjälp eller för känsla framöver för att vi ska vilja fortsätta med Ung&Dum?

♥ Att dokumentera och sedan skicka till kansliet:

- allt ni kommer fram till kring frågorna ovan. Detta för att kunna presentera ett så bra resultat som möjligt i slutändan, och för att ni ska kunna känna att det är roligt och häftigt att göra det här! Vi i personalen kan inte göra det bra på egen hand, utan vi måste veta hur ni känner!

♥ Övrigt att göra

Fota från mötet!

Skriv ett blogginlägg om hur det gick, vad ni gjorde, varför ni gör det, och hur det känns nu efteråt. Om inte tidningen var där, skicka in blogginlägget samt en bild till tidningarna!

Dokumentation, politikermöten, Umeå och Leksand

All dokumentation är skriven av de lokala projektledarna i respektive kommun.

Leksand

- möte 1

Politiker möte tisdagen den 13/11-2012

(politiker: Lena, Anne-li, Jan-Erik)

Diskussioner kring inflytandetrappan

Alla kom snabbt överens om att vi låg i botten just nu. Det finns *inget* nu. Verkade som att politikerna verkligen förstod hur illa det var, svart på vitt så har vi inget inflytande idag. Flera kommentarer från alla om att det inte ska vara så, dåligt, hemskt osv. Anne-Li reagerade lite på trappsteg numer två om att få information och tyckte att vi också skulle be om informationen. Verkade först lite som att det bara var vår uppgift och vårt ansvar. Då gav vi exempel om insjöns skola som man eventuellt ska lägga ner, eleverna har inte fått någon information om detta av skolan utan läste det i tidningen -> blev upprörda -> en elev skickade in en text som kom med i tidningen. Vi förklarade att det är svårt för oss att söka information om ex dessa saker när vi inte ens vet att det existerar. Denna information ska ju komma från kommunen. Diskuterade att vi måste **ge och ta**. Alla verkade med på att det är vi som borde ge information till dem om VÅRA tankar och att dem självklart borde informera oss om sådan information som t.ex. att ens skola ska läggas ner. (I detta fall så hade tydligen de informerat rektorn/lärare och att det var dem som inte fört det vidare, och Jansson sa att detta hade ju varit en fråga länge det borde väl eleverna veta om..?)

Vi landade alla på trappsteget näst högst upp när vi pratade om vart vi ville ligga. Anledningen till att det inte blev längst upp var enligt politikerna att det tyckte att det längst upp var för komplicerat och mycket ansvar. Jag (emma) stämde in och snackade om att alla vill vara olika delaktiga kom in på att vissa bara vill visa sitt stöd, andra vill gå på möten och några vill vara dem som HÅLLER i mötena. Kom överens om att de som skulle vilja vara med på ännu högre nivå ska få det men det blir lättare att få allas åsikter om majoriteten inte behöver "Jobba" så mycket utan att de flesta unga hellre bara vill välja vilka alternativ som ska finnas ev. ta fram något och sen t.ex. rösta om det. Det får inte läggas för mycket jobb på oss unga (om de inte vill av eget initiativ) för annars blir det jobbigt och man slutar/orkar inte bry sig.

Diskussioner när vi gick igenom kraven lite fort

Politikerna började snabbt diskutera om vilka lösningar som fanns på problemen och frågade oss om konkreta exempel på hur det funkade i skolan (visade verkligen intresse för hur vi upplever det och hur det var) När

det gällde *mer praktiskt arbete* så kom förslag som att det var lärarna som var fel utbildade och inrutade i ett mönster. Vi pratade om att det borde vara mer individuellt för att alla ska kunna få samma chans att uppnå ett så högt betyg som möjligt. Skolan har i stort sätt inte utvecklats någonting. Det stämde verkligen in, nickade på huvudet mycket och "hmm":ade som att de delade våra åsikter.

Kraven verkade vara problem de var väl medvetna om och när det gällde kollektivtrafiken så sa dem att detta problem varit uppe många gånger men inget hade hänt osv, att det finns för lite pengar nämndes också av Jansson (jan-erik) och att det var anledningen till att det inte ändrats. **Överlag** så fick vi uppfattningen om att det var ju faktiskt medvetna om problemen och att vi inte har något inflyttande de har bara inte gjort något åt det helt enkelt. VARFÖR de inte tänkt på att ändra detta? Ja det kan man undra.

Det frågade oss om hur mycket information vi egentligen får om politiken i skolan. En av dem berättade att hennes barn haft ett sånt där "låtsas val"(hon sa dock bara val när hon berättade) och kommit hem och sagt att "jag röstade på Miljöpartiet för det är ju du medlem i" som för att göra mamma glad. Vi diskuterade att vi egentligen inte får så mycket information om kommunen osv i skolan vet inte riktigt hur det fungerar och kommunen känns mest tråkig. Ex ingen praoar där. Politik känns inte som något riktigt yrke, känns som ett stort glapp emellan vi och dem liksom. Vi (jag och axel) framhävde också verkligen att barn och unga inte tror på att de kan påverka, stort problem som MÅSTE ändras.

En bra reaktion tycker vi, som visar att det delar våra tankar och verkar vara taggad på att TILLSAMMANS med oss göra något åt det! Inget negativt eller så. Positivt bemötande.

OLIKA INFLYTANDE

Förslagen blev:

medborgarförslag,
möte med politiker(som nu)
ungdomsråd
namninsamling
lobba

MEDBORGARFÖRSLAG:

Enkla för unga 4
Roliga att genomföra 2
Snabba att genomföra 4
Snabbt att få gehör 1
Enkla för politikerna 4
Roliga för politikerna 2
Totalt betyg 17

Lätt att göra då man när som helst kan sätta sig ner och skriva det, att få gehör kan dock ta ett tag och FRAMFÖRALLT det blir bara ett namn på ett papper för politikerna, väldigt opersonligt och inte speciellt kul. Dock lätt för dem att bara läsa ett papper och sen godkänna eller avslå detta. (de tyckte att dessa ibland kunde vara roliga att läsa men höll med om att de hellre hade kontakt på ett annat sätt, detta är ingen bra dialog.)

MÖTE MED POLITIKER:

Enkla för unga 1 (blir lättare och lättare)

Roliga att genomföra 4

Snabba att genomföra 3

Snabbt att få gehör 4

Enkla för politikerna 3

Roliga för politikerna 4

Totalt betyg 19

Näst högst betyg! Inte speciellt lätt för unga, i alla fall inte FÖRSTA gången men efter att ha träffats en gång och fått ett ansikte på det som innan bara varit massa namn så blir det betydligt lättare. Väldigt roligt och trevligt både för politikerna och för barn och unga. Få gehör får man ju direkt på mötet och det tar inte så lång tid. Det enda är att det kan vara svårt att hitta en tid som alla kan osv.

UNGDOMSRÅD:

Enkla för unga 4

Roliga att genomföra 4

Snabba att genomföra 3

Snabbt att få gehör 3

Enkla för politikerna 4

Roliga för politikerna 4

Totalt betyg 21

HÖGST betyg! (Att starta upp detta ungdomsråd gjordes det ett försök med förra året vilket inte fungerade men nu utgick vi ifrån att vi skulle ha ett, som fungerade bra.)

Detta skulle i så fall var mycket roligt att genomföra då man alltid blir glad och taggad av att träffa andra som är engagerade och känna att man gör skillnad. Det skulle också gå snabbt både att genomföra och få gehör om vi hade direkt kontakt med fullmäktige eller de politiker som vi ev behövde prata med (olika i olika frågor). Det skulle vara lätt för politikerna då det fick åsikter som kom enda från grunden eftersom ungdomsmäktiga b.la skulle innehålla elevrådsrepresentanter i de olika skolorna och i elevråd så har man ju klassrådsrepresentanter som når ut till alla klasser och därmed alla ungdomar. Då skulle barn och ungas åsikter föras via

klassråd->elevråd->ungdomsråd-> politikerna.

Det skulle gå direkt genom flera olika unga till politikerna och vara helt våra egna åsikter. Det blir även en skillnad på detta och t.ex. om man bara skulle

prata med politikerna via telefon för då är man på något sätt "själv" och det kan kännas jobbigt och svårt att verkligen får fram de man vill, det kanske till och med slutar med att man aldrig ringer. I ett ungdomsråd så är man inte ensam. Man kan fråga de andra unga och det kan fylla på och hålla med om det man säger vilket skapar trygghet. Detta underlättar för politikerna då dem själva slipper gå ut och börja i grunden i varje klass- ett ungdomsråd vore på så sätt mycket effektivt! Det är även bra då det kan leva kvar så de efter oss kan ta över när vi kanske flyttar för att studerar eller så. På så sätt behöver inte alla barn och unga lägga ner det stora arbete som vi gör nu och börja från grunden utan då finns det redan en bra dialog t.ex. genom ett ungdomsråd då. Detta gör också att fler kanske vill engagera sig då de känner att det inte är så himla mycket arbete utan ganska lätt och definitivt roligt!

De som satt med ungdomsrådet skulle även får en bra och personlig kontakt med politikerna vilket är roligt och utvecklande för båda parterna.

NAMNINSAMLING:

Enkla för unga 2

Roliga att genomföra 1

Snabba att genomföra 1

Snabbt att få gehör 2

Enkla för politikerna 4

Roliga för politikerna 2

Totalt betyg 12

Lägst poäng, tråkig och mycket jobb för oss unga. Krävs någon som tar tag i det vilket antagligen kommer innebära stor del mycket och drygt jobb. Dock enkelt för politikerna att bara få in namn utan att själva behöva göra något men väldigt ointressant och tråkigt att få en tom lista med bara namn.

LOBBA:

Enkla för unga 2

Roliga att genomföra 3

Snabba att genomföra 2

Snabbt att få gehör 4

Enkla för politikerna 4

Roliga för politikerna 3

Totalt betyg 18

Roligt att få prata med politikerna (om man nu inte har några problem med att själv ringa dem) och roligt för dem att få direkt kontakt med oss dock svårt och drygt om man ska ringa runt till alla, måste vara många och inte säkert att det svarar. Krångligt och lite tråkigt med bara "röst" kontakt.

BEHOV

- För båda två men framför allt för politikerna så behöver det vara bra planerat för att det ska funka och för att det ska hinna planera in så att de kan komma.

- Det måste vara en tid när alla kan, t.ex. inte på dagtid då vissa jobbar och vi går i skolan.

- För barn och ungas del så ska de inte behöva känna sig dumförklarade eller att det flera gånger måste fråga för att politikerna använder alldeles för många och svåra ord. Alla ska känna sig delaktiga och att det förstår.

- När man t.ex. har möten så är det självklart roligt men eftersom vi båda tar oss tid så måste det finnas någon som håller i det och att man har en dagordning och en mening med det så det blir på ett seriöst sätt.

- Se till att bjuda in alla man behöver där. T.ex. så när vi har elevråd så måste vi ha rektorn med på visa möten för att vi själva kan bestämma/vet svaret på vissa saker. Kan även vara kul att bjuda in ex. utbildare. (ex från SVEA om det är skolfrågor)

- Det ska ske på ett ställe där man känner sig trygg så att det blir en bra konversation och inte ett stelt möte. Alla ska våga berätta om just sina åsikter. T.ex. kan det vara jobbigt att stå på ett fullmäktige med massa politiker som stirrar på en när man berättar vad man tycker. Att sitta tsm runt ett bord t.ex. på brandmannen där det blir en mer öppen dialog är nödvändigt för att alla ska våga säga vad de tycker.

- Det ska även vara en bra stämning. *(vi kände t.ex under mötet att de delade våra åsikter men började argumentera lite mot varandra ibland, alltså politikerna, och de sa saker som till exempel "men nu sa ju emma att det faktiskt skulle göra så här..." eller "det var ju det axel sa..." för att "trycka ner" varandra en aning.)* Alltså vara demokratiskt och fokusera på barn och ungas inflytande överlag och absolut inte spela någon roll om man är åt höger eller vänster.

- För oss unga att få tid i skolan ex mentorstid för att få fram åsikter som kan föras vidare till elevråd osv för det måste ske i skolan där alla är med. Man har mycket på fritiden och inte så mycket tid över. Många skulle välja bort att engagera sig om de inte var i skolan och även om man kanske tycker det är ointressant till en börjar så skapar man alltid åsikter när en diskussion startas vilket gör att man kan tillföra något riktigt bra.

Vi förstod varandra riktigt bra när det gällde behov och såg det från bådas synvinklar t.ex. så förstod de att dem kunde vara "läskiga att ringa till" och vi förstår att det har mycket att göra och behöver få veta om möten långt i förväg.

Vi kommer att hålla kontakten med dem via Mail och telefon. De ska även sprida vidare detta till sina kollegor och tala om vilken bra grej som de gick miste om!

UTVÄRDERING

Det kändes väldigt bra, (över förväntan med tanke på allt strul att få dit några överhuvudtaget) tog oss seriöst och förstod vad vi ville, höll med om att detta är ett problem. Litet möte så fick mycket åsikter, positiva från början det trodde verkligen på oss. Vi hade från början trott att de till en början skulle vara skeptiska. Vad är egentligen detta? Hur välplanerat är det? osv men det verkade inte ha låga förväntningar utan litade på oss från **första början**.

Inget speciellt tillfälle då det blev mer positiva/negativa bra hela tiden.

Leksand

- möte 2

Detta möte blev inte helt enligt handledningen dels på grund av att vi bara var tre (jag(emma), axel och sakarias) och att han bemötte oss bra men kritiskt då han tydligt inte delade våra tankar om att barn och unga borde ha ett eget inflytande på sidan av partipolitiken därför blev det mest tankar och diskussioner om just detta.

Vi började i alla fall med att försöka följa handledningen och visade honom Inflytande trappan

Här så på pekade han direkt att om man är med i en partipolitisk ungdomsgrupp så har man chansen att vara med och påverka längst upp på det högsta trappsteget.

När det gäller var "vanliga skolelever" ligger idag så sa han att det självklart var olika i olika frågor. T.ex. när det gäller frågor i skolan så har vi högt inflytande, upp mot toppen, medan när det gäller t.ex. att vi skulle göra om torget så har vi noll inflytande och ligger längst ner på trappan.

Så vi frågade: *Vart tycker du att en vanlig skolelev ska ligga om man inte engagera sig på sidan i en ungdomsgrupp som tillhör ett politiskt parti?*

Svaret blev helt enkelt att han tycker att man ska engagera sig i ett parti. Man ska engagera sig på RÄTT sätt. Vilket enligt hans åsikter är genom partipolitik. **Varför?** Ja, eftersom det endast är där man kan ha reellt inflytande, alltså inflytande på riktigt. För det är så Sverige är uppbyggt. Demokratin fungerar igenom olika partier och då borde vi unga ha inflytande genom det också. Genom systemet och inte bygga någon slags arena på sidan av.

Han var väldigt tydlig med att detta var hans åsikter och att han var rädd att sådana här projekt och uppmaningar, som ungdomsråd, kan leda till att vi då bygger upp en annan "arena" som då kommer ligga utan för systemet. Utanför parti politiken. Och här går det inte att påverka. Han sa att flera av hans kollegor också tyckte att man skulle starta t.ex. ett ungdomsråd vilket han inte förstod.

Men vad var då meningen med ungdomsrådet som man försökte starta upp i Leksand för ett år sen? Eftersom att du påstår att man inte kan ha något inflytande genom det?

Här blev han nog lite ställd och tänkte lite innan han svarade att ja men det skulle ju då kunna fungera som ett bollplank. Men om man ska a upp en fråga på ett kommunfullmäktige så går det genom de olika partierna

*Vi försökte koppla tillbaka lite till handlingen och frågade vilka **andra** olika sätt det finns att påverka med då?*

Svaret blev: ja men... Ungdomsråd, Elevråd kan man ju engagera sig i

Men det är först genom partipolitik som man kan göra skillnad. Och i stort sätt samma argument som ovan.

Han pratade också om att man här i Sverige är rädd för att sätta en etikett på sig att jag är höger eller vänster och att vi inte får så mycket information i skolan om olika partier. T.ex. så tyckte han att man borde ta dit olika ungdomsgrupper som är engagerade genom ett parti och prata om det partiet. Att man inte borde vara rädd att säga att jag är ex. ung vänster.

Han frågade sedan oss hur vi igenom t.ex. ett ungdomsråd skulle kunna representera alla ungdomar, ja det kunde sitta med från de olika elevråden men friskolorna då? Och de som valt att inte gå gymnasium t.ex. de skulle vi ju då inte kunna representera?

Här började vi förstå att han kanske missuppfattat oss lite och förklarade helt enkelt att vi vill ha ett sätt, en inflytandes väg för barn och unga. Om man sen vill vara med och gå denna väg och påverka är ju upp till en själv. Men idag finns det inga fungerande vägar för inflytande för oss och det är vad vi vill ha.

Han frågade då om att engagera sig i ett parti som ungdom, kan det vara ett svar på detta? På våra frågor. Alltså gick han återigen tillbaka till partipolitiken och att om fler ungdomar engagerade sig där så skulle unga ha mer inflytande.

Vi diskuterade här att det är svårt att välja ett parti man måste vara inläst osv. Han menar på att man inte behöver dela alla partiets åsikter uti minsta detalj, det finns det ingen som gör.

När jag(emma) nu skriver ihop det här i efterhand och tänker tillbaka så tror jag att det han inte riktigt kunde ha förståelse för är att om vi kunde ha en fungerande inflytande form genom t.ex. ett ungdomsråd som samarbetar med elevråd och på så sätt genom klassrepresentanterna når ut till alla klasser så är det lättare att få unga att påverka (FRAMFÖRALLT kunna bryta trenden och få dem att försöka att det faktiskt KAN på riktigt utan att det ska va så himla svårt och komplicerat!) eftersom de inte krävs så mycket arbete ifrån dem (om de inte vill vara med på en högre nivå förstås) För majoriteten vill ju inte engagera sig så mycket som jag och axel gör nu, man har mycket med skolan och sådär ändå.

Så när vi t.ex. gick ut med blanketterna och bad om deras åsikt så var det ett lätt sätt att få sin röst hörd på.

För att även de som inte vill engagera sig partipolitiskt ska kunna få sin röst hörd så är detta ett bra och enkelt sätt som inte kräver något arbete från deras sida. T.ex. att bara fylla i en blankett.

Utvärdering: Vi bemöttes kritiskt men vi kan inte påstå att det var på ett nedlåtande sätt. Mest så blev vi bara en aning chokade över hur han ifrågasatte osv då de andra politikerna på tisdags mötet inte gjorde det. Det

som var med på tisdagen höll bara med och ifrågasatte endast varandra en aning i vissa fall.

Det märktes att han var mer påläst när det gäller vårt inflytande, lagar osv. Om sedan denna kritik berodde på att han verkligen "vågade" ifrågasätta eller om det bara var så att han inte delade våra åsikter som de politikerna på tisdagsmötet gjorde vet vi inte. Men antagligen så var det för att han helt enkelt hade andra åsikter.

Även om detta möte inte blev enligt handledningen så tycker vi att det var bra att möta någon som inte höll med oss och få diskutera och se det hela från andra synvinklar. Vi har förståelse för hur han menar och fick helt klart några tankeställare som vi tror är nyttiga att ha med oss när vi tar fram inflytandeformen även om vi inte delar hans åsikter till hundra procent.

Umeå

Möte med kommunpolitiker

Närvarande:

Sigrid Ljungström
Agnes Rova
Maryam Ghafoory
Ove Persson (S)
Hans Lindberg (S)
Anna Johansson

15:30- Ankommer Ulrik (M)

16:58- Lämnar Ove (S)

17:03- Lämnar Ulrik (M)

Mötet startas 15:08

2012-11-15

Inledning-Sigrid

Vi börjar med att presentera oss för varandra.

Sigrid berättar om vad ungdom gör och vad vi vill:

Vi vill stärka ungdomars roll i politiken och vuxnas nedvärderande syn på ungas engagemang.

Politikerna nickar och håller med genom korta "mm".

Sigrid berättar om kraven.

Sigrid berättar om inflytandedialogen och att det är därför vi är här.

Berättar om dagordningen.

Hans tillägger att politiska ungdomsförbund har svårt att komma in i skolorna.

Inflytandeformen- Anna

En kanal som är öppen mellan politiker och unga som ska vara kontinuerlig.

Anna berättar att unga ska vara med att bestämma ramarna för ungas inflytande i kommunen.

Vi diskuterar tillsammans med politikerna om ungdomsinflytande. Ove tycker att det är viktigt att inflytandet speglar hur samhället ser ut. Hans tycker det är viktigt att man engagerar sig partipolitiskt.

Presentera punkter kring ungas inflytande idag- Sigrid

Sigrid visar diagrammen från Ni kan bättre, och berättar att unga och vuxna är intresserade av att påverka och på ungefär samma sätt.

Vi diskuterar: Vilka frågor rör unga?

Politikerna håller med oss om att alla frågor rör ungdomar.

Ska man engagera sig partipolitiskt eller ej? Ska det vara detta våran kanal ska vara till för?

Sigrid visar inflytandetrappan.

Hon förklarar att det är viktigt att unga och politiker enas om ett trappsteg.

Vi diskuterar och Hans tycker att ungdomar i viss mån kan vara på högsta trappsteget.

Ulrik tycker att man bara använder media med hänsyn till vuxna.

Vi diskuterar om inflytandedialogen och att det behövs bättre information. Vi diskuterar även om att språket som används i handlingar är för svårt för ungdomar att förstå.

Det går att se trappstegen från flera olika perspektiv.

På vilket trappsteg vill vi ligga?

Politikerna vill att alla medborgare i Umeå kommun ska vara delaktiga. Det behöver inte betyda att man får igenom allt man vill. Det är olika från parti till parti.

Sigrid påpekar att om man är under arton så får man inte rösta.

Vi kommer överens om att det behövs bättre och mer information.

Hans tycker att vi ska ungdomar ska berätta hur vi tycker att det ser ut idag.
Ulrik har en idé om en Umeå-app där alla ska kunna få information om vad som händer politiskt.
Ove berättar om vad som händer på vasaplan just nu och att man lätt kan vara med på debatten på vk.
Ulrik påpekar att det ska gå att påverka trots att man inte är aktiv partipolitiskt.
Vi kommer överens om att vi borde ligga på trappsteg fyra vad gäller ungdomsinflytande.
Hans påpekar att det är viktigt att den här inflytandedialogen finns, politikerna behöver information och fräscha idéer från medborgarna för att de ska kunna göra ett bra jobb.
Dialogen behövs för att det ska gå att få så bra beslut som möjligt.

Kravlistan- Anna

Vi berättar kort om enkäten.

Ove berättar att det inte går att påverka alla kraven genom kommunen.

Politikerna berättar för oss vilka inflytandeformer som redan finns:

Medborgardialog

Medborgarförslag(fullmäktige)

Kontakta politiker och kolla dagordningen

Ungdomsdialogen

Finns olika enkäter

Hur enkel är den att använda för unga?

Ungdomsdialogen: 1

Medborgardialog: 2

Medborgarförslag: 0

Kontakta politiker direkt: 2

Vi säger att det över huvudtaget är svårt att ta kontakt med vissa politiker. Ulrik säger att politiker vill ha många åsikter och att det bara är bra. Sigrid påpekar att det är viktigt att berätta varför vissa besluts tar. Ove menar att det är viktigt att inkludera ungdomar i grejer som inkluderar sig, t.ex. Vasaplan.

Ulrik och Hans berättar att man kan vara vän med politiker på facebook för att ta kontakt med de och påverka politiskt. Många politiker har bloggar där det går att nå dem politiskt.

Hur roliga är dessa metoder att använda?

Ungdomsdialog: 4

Medborgardialog: 3

Medborgarförslag: 2

Kontakta politiker direkt: 3

Det skulle vara bra med en hemsida som inriktar sig på politik för unga. Det måste bli bättre med information för unga om kommunpolitik och vilka vägar som finns att påverka och engagera sig. Skolan peppar inte ungdomar att påverka medan det är det som behövs. Politikerna är missnöjda över vad ungdomar lär sig om politik i skolan. Sigrid frågar varför de inte förändrar det då skolorna är kommunala?

Hans förklarar att det inte är så lätt då läroplanen finns som är beslutat av riksdagen.

Vi diskuterar än en gång om att det är viktigt att spegla samhället i partierna. Både unga och gamla, ursprung, killar och tjejer. Det är ett problem att många unga flyttar. Olika partier har olika tillvägagångssätt för att få unga med i politiken.

Hur snabb är denna metod att använda?

Ungdomsdialog:

Medborgardialog:

Medborgarförslag:

Kontakta politiker direkt:

Hans tycker att vi ska prata med ungdomsombuden angående ungdomsdialogen. Ungdomsdialogen genomförs en gång per år.

Vi går vidare till punkten behov då vi känner att det tar för lång tid och inte är så givande.

Behov- Maryam

Hans tycker att vi ska kartlägga hur det fungerar idag. Hans tycker att det är viktigt att det går snabbt. Hans berättar att det är öppet hus på kommunhuset en gång per år.

Maryam berättar att för ungdomar är det viktigt att det är enkelt. Att kunna påverka på ett sätt som inte är partipolitiskt. Ett forum via nätet där ungdomar och kommunpolitiker kan mötas och diskutera. För ungdomar är det viktigt att det är tydligt. Det är viktigt att få respons och att bli bemött på sitt förslag.

Vi är enade om att kanalen borde vara över internet. Sigrid påpekar att det är viktigt att träffas. Hon tycker att det skulle vara bra om man kunde vara med på ett möte där man har en fråga man vill påverka om.

Tjänstemän vill också kunna ha synpunkter.

Kommunpolitiker:

Snabbt

Enkelt

Via internet(Facebook)

Nå många unga och informera

Unga:

Enkelt

Tydligt

Träffas/träffa politiker

Samlingsplats

Bli bemött/få respons

Vi kommer fram till att unga och politiker har liknande behov vad gäller inflytandeformen. Unga behöver information om att det inte är så svårt att påverka.

Hans påpekar att det är viktigt att ungdomar får information och vi håller med.

Avslutning- Agnes

Hans sammanfattar mötet genom att säga att vi vill öka inflytandet för ungdomar.

För att hålla politikerna uppdaterade under Nästan-festivalen och under hela processen ska vi uppdatera vårans facebookside.

Hans uppdaterar oss om vad som händer i kommunhuset på sin blogg. Hans Lindberg på VK.

Vi väntar med att planera nästa politiker-möte till vi vet mer vad som passar, men Hans säger att det passar bra att ha det i slutet av dagen eller i början av dagen.

Mötet avslutas 17:38

2012-11-15

Vad var känslan? Hur bemöttes vi?

Vi bemöttes jättebra. Alla som var närvarande var positiva till våra idéer och de startade gärna diskussioner och bemötte oss riktigt bra!

Kände vi att vi togs på allvar?

Ja, absolut. Som sagt så bemötte de oss väldigt bra och tog allt vi sa seriöst.

Förstod politikerna oss och vad vi ville?

Ja, vi bad Hans sammanfatta i slutet och han förstod precis vad vi ville ha ut av mötet. Det var lite olika åsikter, men det skapade en bra diskussion.

Förklarade politikerna på ett sätt som gjorde att vi förstod?

Ja, det gjorde dem. De pratade över huvudtaget på ett sätt som vi förstod.

Vad var framgångsrikt i det vi gjorde för att politikerna skulle komma med på

tåget? Var det något speciellt vi sa eller någon speciell övning vi gjorde där vi

märkte att de blev positiva? Och tvärtom – var det något vi gjorde eller sa som

gjorde att de blev irriterade eller avståndstagande eller på något sätt negativt

inställda?

Det var svårt att få politiker att komma till mötet, men de som var här var med på tåget från början.

Processplan Spånarsektionen

FREDAGEN

Presentation + check-in

Välkommen + förväntningar

Intro till processen

Syfte, mål, upplägg, hur vi kommer få in de andra deltagarna på Nästan-Festivalen

Teambuilding

Gruppkontrakt

Backspegel

Vad är tanken med det vi gör?

Vad har vi gjort hittills? – kom på kreativt sätt att presentera detta på!

Berätta vad de andra deltagarna på Nästan-Festivalen gör kopplat till synen på inflytande + namnet på perspektivet – här kan ni förstås också vara en del!

Vår syn på inflytande – några perspektiv till att förstå inflytande från handledning för möte med politiker, så att alla får samma bild!

Föreläsningsform/interaktivt?

Lunch

Fyrfältaren

Deltagarnas egna erfarenheter från inflytande i kommuner!

Här får projektledarna instruktion om att ta med det de fick fram under sitt möte med kommunerna och försöka få in alla perspektiv, just kring hur det funkar idag.

Fika

Problemträdet

Öppet för fler deltagare. Upp till 30 personer. Gör ett stort problemträd tillsammans.

Varje person i spånarsektionen har någon liten roll.

1. Presentera vårda/bevara-resultatet.
2. Analysera vad som är roten till problemet, här tar projektledarna med sig tankarna från sina möten med politikerna!

De andra deltagarna får även de analysera vad som är roten till problemen i de kommunerna som finns, och de erfarenheter de har kring inflytande generellt!

3. Tillsammans definiera vår syn på Inflytande och ge förslag på namn!

Övriga deltagare får rösta på vad som är bra namn! Samt se problemträdet som vi sätter upp på någon öppen plats!

4. De andra deltagarna går, vi har egen runda och knyter ihop resultatet!

LÖRDAGEN

Intro

Backspegel + check in

Intro kreativitet

Piano Stairs

Äpplet/galge – vad man kan använda en galge till!

Brainstorming

Omvänd brainstorming

Brainstorming via roller

Kommunernas behov + att barn och unga ska kunna driva processen – nyckelord.

Idéurval

Utgå från kommunens behov + från brainstormandet

Ta fram 5 förslag utifrån brainstormandet!

Lunch

Få in förslag från andra deltagare.

Idéurval

Tänk på att få med efter kommunens behov!

Ta med de förslag som deltagarna gett själva under lunchen!

Innovationstempen

Nytänkande vs. genomförbart, utifrån kommunernas (både Leksand och Umeå, men också de andra kommunerna som finns representerade!) behov och problem!

Tryck på att barn och unga själva ska kunna driva processen!

Idékonkretisering

Förbered för att kunna hänga upp på torksträcket under lunchen! 2&2

Efter mallar som ser ut som kläder, där de ska få med något som symboliserar huvudet, något som symboliserar tröjan, byxorna, (t.ex. hjärtat i idén, benen den står på, skorna som den måste ha på sig för att inte bli blöt (exempelvis vad som behövs i kommunen).

Fika

Häng upp förslagen, deltagarna får rösta bland dem som finns!

+ sätta post-it med perspektiv/synpunkter!

Uppföljning av feedback och urval

Titta på synpunkterna från de andra deltagarna och utveckla förslagen utifrån dem

Gör ett slutgiltigt urval – rösta i Spånarsektionen utifrån det andra deltagare sagt och utifrån hur de röstat!

Vi ska få ut 3-10 förslag

Sedan går projektgruppen + jag vidare med exakt vilka som passar bäst i vilken kommun, där får projektgruppen under projektledarnas ledning bestämma vad de ska göra (kanske även att politikerna får vara med och tycka till).

Utvärdering

Ta reda på det som jag behöver veta kring processen, hur den gick, samt hur de upplevde den + deras känslor, och hur vi hade kunnat göra den ännu bättre!

Hur vill ni att vi presenterar resultatet för er sedan när vi valt ut exakt vilka metoder vi kommer testa i varje kommun?

Check ut

Most significant change

Tack och hej – present

Ung&Dums Inflytandeformer

Resultat av Spånarsektionen 23-24 november, Gävle

Information om Inflytande

Mer information än en inflytandeform, men enligt oss är information ett viktigt steg på vägen. Information om inflytande handlar om att utbilda lärare och politiker, om åldersmaktsordningen, härskartekniker och ungas inflytande.

Nätverk av unga

Minst en representant från varje skolas elevråd som sitter i ett nätverk tillsammans. Kan lätt nå ut till eleverna på skolorna i kommunen när det finns beslut som ska fattas och politikerna bör få de ungas input, t.ex. i form av en enkät. Fungerar som spridare till kommunens alla barn och unga kring vilka beslut som ska fattas.

Mentor

Alla politiker får en ung mentor som den träffar med jämna mellanrum för att få in ett ungdomsperspektiv.

Ung&Dumokratidag

Ett event där vi under en dag samlar kommunens barn och unga samt politiker och tjänstemän. Vi tar upp förslag som barn och unga tycker är viktiga med de styrande kommunpolitikerna. Barn och unga får lämna förslag, t.ex. "Jag tycker att bussen 723 går för sällan på söndagar". Andra barn och unga röstar sedan på de olika förslagen, och de som får flest röster tas upp med politikerna i en avslappnad miljö. Kan även innehålla ett moment med panelsamtal/debatt.

Frontfigur

Tänk dig en figur som kopplas till inflytande lika mycket som hjärta kopplas till kärlek. En förebild som sedan barn och unga kan lära sig av och skapa en åsikt om inflytande. Vi skaffar kunskap om hur vi förändrar samhället sedan barnsben.

Ung-Safari

Politiker bjuds in till en levande workshop! Nästan som ett lajv. De får testa hur det är att vara ung och försöka ha inflytande idag. Detta görs genom att steg för steg få uppleva de olika stegen i Inflytandetrappan. T.ex. få information om programmet, få välja mellan olika alternativ till lunch, för att visa att ungas makt idag suger!

Politikerstationer på skolor

En plats där du vet att din åsikt alltid kommer bli hörd. En permanent installation där du kan lämna förslag och idéer som sedan politikerna kommer läsa och gå igenom. Stationen kommer finnas på skolor men även på

fritidsgårdar och arbetsförmedlingar. Du lämnar dina kontaktuppgifter och därmed kan politikerna återkoppla till just dig!

Festival

Festival med tema, t.ex. Åldersmaktsordningen. Artister, kortfilmer, seminarier, debatter, tävlingar och politikermys som följer temat. Avslutas med en fet demonstration!

Elev för en dag och politiker för en dag

I elev för en dag får en politiker följa med en skolklass under en dag och uppleva en vanlig skolelevs vardag. Det här ger unga och politiker en chans att träffas på ett avslappnat sätt samt att unga kan komma med förslag till politikerna. Politikerna ska sedan föra vidare sina upplevelser under dagen och de ungas tankar till sina kollegor. I politiker för en dag är rollerna ombytta. Här är det en ung som får följa en politiker, och får insyn i hur politiken går till, som hen sedan för vidare till andra unga genom exempelvis redovisning i skolan, möte med andra unga som är engagerade i inflytandefrågor.

Motionera mera

Syftet med detta är att det i kommunen ska finnas en grupp som representerar och kan föra fler barn och ungas talan direkt till politikerna. Detta genom att skriva motioner utifrån vad vi vill förändra. De barn och unga som är med består av en blandning av kommunens unga, alltså t.ex. inte bara elevrådare. De motioner som skrivs ska vi sedan försöka få politiska partier att lägga i kommunfullmäktige.

Temamöten

Regelbundna och avslappnade träffar med politikerna. Vi diskuterar aktuella frågor i kommunen, eller bredare ämnen såsom normer eller rasism. Detta för att skapa en kontinuerlig relation där båda parterna lär av varandra.

Ombytt debatt

Politiker tycker ofta om att prata om vad de tycker i debatter, men glömmer att lyssna på ungas åsikter. I en ombytt debatt vänder vi på det genom att låta politikerna sitta i publiken och lyssna på när unga debatterar det de tycker är viktigt.

De lokala projektledarnas avslutningsbrev

Jag kommer ihåg hur jag för drygt ett år sedan kände att jag ville göra något med mitt liv. Att bara ägna mig åt skolarbete och leka runt på fritiden kändes inte längre utvecklande. Jag ventilerade de här tankarna för en vän som jag alltid sett upp till och hon föreslog att jag skulle engagera mig i Ung&Dum. Vid den tiden var jag inte speciellt insatt i vare sig åldersdiskriminering eller normer men jag hjälpte till att sätta upp affischer om valet också följde jag med till Stockholm på en planeringshelg. Det var under den här planeringshelgen som det gick upp så många saker för mig: hur roligt det var att engagera sig, att ett arbete inte behövde genomföras som i skolan och att jag hade väldigt mycket att bidra med.

Sedan dess har det rullat på. När det bestämdes att man skulle gå vidare med valet i Umeå eftersom valdeltagandet var såpass stort blev jag stolt. Och när jag, tillsammans med Agnes, blev projektledare för inflytandedialogen blev jag ännu stoltare.

Det har inte alltid varit en lätt resa. Emellanåt har jag varit uppgiven då det känts som att vi inte kommit framåt, vi har inte fått med ungdomar och politikerna har inte varit intresserade. Emellanåt har jag även varit stressad, hur ska vi hinna med att göra allt vi vill? Men mesta delen av tiden har jag bara varit glad över att få vara en del av det här. Att få träffa andra engagerade människor, både i den lokala projektgruppen och på olika nationella träffar som anordnats har gett otroligt mycket energi.

Under min tid med Ung&Dum har jag lärt mig om åldersmaktsordning och normkritik och hur man kan bemöta olika slags diskriminering. Jag har även lärt mig hur man kan leda en grupp och vad som behövs för att en grupp ska fungera ihop. Detta är erfarenheter som jag kommer att ta med mig i allt jag gör härnäst. Som person har jag också utvecklats på så många nivåer. Det ansvar och den uppmuntran jag fått av Ung&Dum och alla människor som varit inblandade i projektet har stärkt min självkänsla. Projektet har även fått mig att inse att det här är någonting jag vill ägna mig åt i framtiden. Att planera och leda projekt är något som känns otroligt roligt och i och med Ung&Dum har jag även fått verktyg att göra det.

När jag för drygt ett år sedan ville göra något med mitt liv kunde jag inte ens drömma om att det var något så bra som Ung&Dum som skulle komma att förändra det.

Tack.

/Sigrid Ljungström

Det var en helt vanlig förmiddag. En torsdag om jag inte minns fel. Hösten 2011, löven hade just börjat falla utanför fönstret och temperaturen sjönk allt mer för varje dag som gick. Jag satt i vårt svenska klassrum. Alla andra i klassen var också där. Men detta var ingen vanlig lektion. Borden var undan skjutna mot rummets vägar och stolarna bildade en stor ring i mitten. Längst fram vid tavlan stod en ung kille, ganska lång och med blont hår. Bredvid honom på stolen hängde hans väska. "Ung&Dum" stod det tryckt i vita stora bokstäver på den. Föredraget skulle snart börja. Jag hade inga speciella förväntningar. Det jag hade hört ifrån förra gången Ung&Dum varit på skolan var inte jätte positivt. Men detta ändrades snabbt när killen började prata. Jag fann inget fel i vad han sa. Det var snarare som om han bara öppnade ögonen och visade oss den sanning som hela tiden funnits där men som vi aldrig tidigare lagt märket till.

Efteråt stannade jag kvar, dels för att han bett elevrådsrepresentanterna att göra det och dels för att min egna uppfattning om organisationen var mycket positivare än vad jag hade trott att den skulle vara. Den hade helt klart fångat mitt intresse. Snart stod vi ensamma i det tomma klassrummet. Vi började prata. Eller nej, han började prata. Han berättade mer, berättade om ett val som de skulle hålla. Det hela slutade med att vi bestämde att elevrådet på vår skola skulle jobba vidare med Ung&Dum. Att jag skulle jobba vidare med Ung&Dum. Och det var den förmiddagen, hösten 2011 när löven just landat på marken och temperaturen sjunkit under nollan, som jag tog det första steget.

Idag, ett och ett halvt år senare, sitter jag och skriver en utvärdering om detta. När jag sa ja den där torsdagen hade jag aldrig trott att det skulle leda till något så stort som det gjorde. Att det skulle vara så äkta. Att det verkligen skulle ge resultat. På riktigt. Jag var egentligen mest som alla andra. Jo jag var med i elevrådet, jag engagerade mig. Men det var inte på så hög nivå. Vi kunde diskutera större frågor på våra möten men det kom aldrig någonvart. De tankar och åsikter vi delat stannade liksom kvar i rummet när mötet var över. Inlåsta. Någonstans delade jag samma inställning som många andra. "det spelar ingen någon roll vad vi tycker det går ändå inte att påverka, att göra skillnad" Även om jag inte riktig ville tro det så var det så situationen såg ut och nog för att jag ville ändra den men jag hade ingen aning om hur. Jag hade ingen politisk kunskap. Visste inte vilken väg som var rätt att gå.

Den hösten hade jag aldrig vågat ta upp mobilen och ringa en politiker. Det pirrade i magen bara om jag skulle hålla en redovisning för klassen. Jo jag var framåt, jag har alltid varit det. Jag gillade att prata. Jag tog plats. Men det betydde inte att mitt självförtroende var gjort av sten. Idag är det annorlunda. Idag pratar jag på utskottsmöten och ringer politiker utan problem. Idag besöker jag kommunen flera gånger i månaden. Idag har jag ett starkare självförtroende än någonsin och står jag upp för mina åsikter till hundra procent. Och allt, är tack vare Ung&Dum.

Den resan jag har gjort har varit otrolig. Allt jag har fått varit med om har utvecklat så många bra sidor och egenskaper hos mig. Till att börja med är min inställning en helt annan nu. Vi som unga kan vara med och förändra,

vi **ska** vara med och förändra. Dels för att vi är framtiden men mest för att vi är *nu*. Det är vi som går i dagens skola och inte politikerna. Vi ska få vara med och påverka idag. Inte om 3 år när vi har blivit myndiga och fått rätten till att rösta. För bara för att vi är under arton betyder det inte att vi är utan åsikter. Vi har en röst. En röst som är starkare än många tror och som man borde sluta prata för och ta sig tid att lyssna på istället.

Det är inte bara min inställning till saker som har med politiken att göra som har ändrats. Det är min inställning till vad jag än gör. Ingenting är omöjligt. Hur klyshigt det än låter så har jag verkligen insett sanningen i detta uttjatade ordspråk. Vad jag än tar mig an så gör jag det med en mer positiv inställning nu. Klarar jag att prata på ett utskottsmöte och till och med hålla ett eget möte med politiker, så är ju resten ingenting. Så tänker jag ofta nu för tiden. Genom detta arbete har mitt självförtroende stärkts något otroligt mycket. Jag har också blivit bättre på att ta ansvar, mognat och inte minst blivit fylld av en massa inspiration som jag alltid kommer att bär med mig. Alla träffar, möten med nya människor, har gjort att jag fått tagit del av så mycket. Av andras idéer, erfarenheter och drömmar. På dessa träffar så spelade det ingen roll om det var samtalsämnet vi middagsbordet eller i konferenssalen. För alla var alltid fyllda av så mycket klokhet. Om det så var glädje eller frustation som förmedlades så fanns det alltid en sak där som var genomgående. Som lyste i folks ögon när dem berättade. Engagemanget. Glöden. Viljan att förändra. Alla dessa samtal som jag haft med dem jag mött har verkligen inspirerat mig. Utvecklat mig. Fått mig att tänka på ett annat sätt och se saker ur flera synvinklar och perspektiv.

Något annat som påverkat mig är såklart de motgångar vi har stött på. Framför allt i början på förra hösten när vi försökte få tag på politiker. Flera eftermiddagar under den hösten, 2012, när solen gått ner för länge sen fast klockan bara var fem, vi var inne på det tredje samtalet till politikerna och fortfarande inte fick något svar, då kändes det ganska meningslöst. Jag var informerad om att det går att påverka men i praktiken var det ju så mycket svårare. Vi hade suttit där på våra möten innan, taggat i gång. Vi skulle snacka med dem, nu skulle vi förändra. Sedan kunde vi knappt få dem till våra möten för att berätta vad vi hade att säga. Just vid de tillfällena hade man önskat att det bara kunde gå lite lättare, att det inte skulle vara så svårt. Men med facit i hand är jag glad över att vi möte motgångar och framför allt att vi övervann dem. Att vi tog steget framåt, fast det var tungt, och på så sätt kunde öppna nästa dörr.

Många, många timmar senare sitter jag nu här. Med ett slut som är nära. Efter allt jobb är det snart över. Målet är snart nått. Resultaten blir fler och fler. Efter möten med politiker, samtal, mail, träffar med andra ungdomar, brainstorming, idéer, fikastunder, skratt, svett och massa engagemang så är mållinjen snart passerad. Men även fast tiden för projektet är slut så är denna bok långt ifrån färdigskriven. Detta är bara ett kapitel. Alla vet att ett slut inte betyder att det är över. Det är bara en ny början. In i nästa fas, nästa kapitel. Och allt det som jag lärt mig på denna resa kommer jag att ta med mig in i vad som ännu är det okända. Kunskap, erfarenhet, självförtroende, inspiration och engagemang. Alla minnen fyllda av glädje, av

stolthet över vad vi lyckats med, dem kommer alltid att finnas kvar. För i slutet av allt arbete så känner jag mig nöjd. Så fruktansvärt nöjd med allt jag gjort. Som vi, alla som varit med i Ung&Dum de jag träffat och de jag inte har träffat, har gjort. Och jag vill tacka alla som varit med, som hjälpt till, stöttat och peppat när mungiporna hängt neråt. Till alla jag mött, för att jag fått äran att träffa er. Och till Sandra som alltid mött mig med ett leende. Med en positiv vinkling av allt och ett stöd som jag är oerhört tacksam över.

För allt vi har gjort. Alla resultat vi har nått, har vi nått **tillsammans**. Och när slutet snart är här, är det ingen tvekan om vart vi står. För vi står högt upp på pallen, viftande med guldpokalen i våra händer. Vi har lyckats.

Emma Hultmark

Jag har under projektets gång kommit framåt. Framåt i en personlig utveckling, framåt i politisk utveckling och framåt med projektet. Men alltför många gånger har det stått still. Alltför många gånger har man bara stått och trampat, försökt ta ett kliv, men bara för att snubbla tillbaka igen. Men jag har också fått sprungit, med jättekliv. Kommit långt på kort tid, i våra tidsmått i och för sig. Jag har fått en större insyn i en kommun som betyder väldigt mycket för mig samtidigt som jag har ökat chansen till vårt egna inflytande i kommunen.

Projektet började väldigt roligt och givande. Vi såg hur mycket vi kunde påverka och vi blev förskräckta över hur LITE vi påverkar idag. Vi arbetade tillsammans med projektgruppen och diskuterade vad vi faktiskt tyckte var viktigt. Det vi såg var att nästa alla elever/ungdomar var på samma sida. Vi höll med varandra och vi visste vad vi såg som problem. Det vi inte trodde då, var att det skulle vara så svårt att föra alla samman på projektgruppsmöten under en längre period. Ett problem som vi fortfarande inte har någon lösning på. Det fanns fler problem än så. Vi skulle snart se att det var lättare sagt än gjort att få kontakt med politikerna. Vi ringde, vi mailade, vi skickade brev. Efter ett inställt möte så bestämde jag och Emma oss för att spika en tid och de som kunde fick komma. Tre stycken kom. Lätt besvikna men inte förlorade så fortsatte jag och Emma jobba med det lilla vi fick. Vi var även på ännu ett möte med Sackarias Winberg som tyvärr gick väldigt segt. Vi kom inte riktigt någonstans men vi fick in en fot åtminstone och snart var våra åsikter inte främmande för honom heller vilket alltid är bra. Nu visste de om oss och vi var verkligen på väg in i kommunen. Och här kommer trampandet. Här kommer svärtan och det hela tråkiga. Här blir det inställda möten, här blir det mycket jobb i skolan och här blir det tröttsamt. Så otroligt tröttsamt. Man försöker fokusera på rätt saker men ingenting går enkelt, utan något ska alltid krångla om det så är datum, mail eller skolan. Men vi fick ihop ett andra möte. Ett möte med fler politiker som uppskattade det vi höll på med. Det här var även första gången vi presenterade idén "nätverk för unga" och att det var sättet vi ville påverka på. Som sagt blev det hela uppskattat och vi blev bjudna till Utskottet för Lärande och Stöd samma månad. Jag och Emma arbetade ihop oss och gjorde en powerpoint om själva "nätverket".

Presentationen gick bra även om vi tyckte att politikerna inte riktigt insåg deras ansvar i det hela. Vi blev intervjuade av SR och jag tycker att hela reportaget förtydligade de problem vi har i Leksand. Man kan höra dubbelattityden som finns i kommunen på ett reportage på fyra minuter. Problemet med kommunens inställning till oss var att de inte ville möta oss halvvägs. Vi ville ha ett samarbete på samma villkor, de ville att vi skulle göra jobbet åt dem. Vi accepterade det vi fick för tillfället. Vi var fortfarande inte klara. Jag och Emma har jobbat och jobbar fortfarande för att ta kontakt med alla de elevråd som kommer finnas till i höst. Vi har nu spikat datum för första mötet och är nu i slutskedet.

Ung&Dum har varit en resa värd att göra. Det jag gått igenom har inspirerat mig till ett större politiskt intresse men har även fått mig att se de nackdelar vårt system har och hur trögharbetat det egentligen är. I slutändan har Ung&Dum tagit mig framåt och det är ju dit vi är på väg! Framåt.

Axel Ahl
Projektledare Leksand

Jag har varit projektledare för Ung&dums inflytandedialog i Umeå i ungefär ett halvår. Det känns som om det var igår jag fick uppdraget, för tiden har bara flugit förbi, samtidigt som det känns som om inflytandedialogen har hållit på i flera år på grund av allt vi gjort.

Innan Ung&dum såg inte jag åldersmaktordningen som ett problem, för mig var det så självklart att den fanns där. Det var så självklart för mig att unga blev diskriminerade på grund av sin ålder att jag inte ens la märke till det. När jag var med i Ung&dum la jag märke till denna maktordning, jag blev uppmärksammanad om att den existerade. Idag är det självklart för mig att åldersmaktordningen inte borde finnas, och det är hemskt att så många ser den som en självklarhet.

I Umeå kommun är det många som, precis som jag, behöver informeras kring diskriminering mot unga. Med inflytandedialogen har vi jobbat mycket med att skapa en inflytandeform då det även ingår lärande. Lärande för både politiker och unga, för att parterna ska närma sig varandra.

Det har varit en lång väg att gå för inflytandeformen, och planen har behövt revideras många gånger. Vissa perioder har det känts som om ingenting går vår, projektgruppens, väg. Vi har fått kämpa mycket, och det har många gånger inte gått som vi ville. Vi har haft svårt att samla ihop intresserade politiker till våra möten, men det kanske beror på att det varit kort varsel? Vi i projektgruppen har inte bara känt att vi krigat för att få politiker intresserade, utan vi har även haft en kamp mot klockan.

Något som gett mig energi under denna period är att få träffa den underbara projektgruppen varenda tisdag. Umeås projektgrupp har samarbetat riktigt bra, och vi har tillsammans uppnått saker som en enskild inte hade kunnat. Trots våra motgångar har vi hållit modet uppe och kommit med nya idéer.

Bara för att projektet nu tar slut i april betyder det inte att arbetet mot diskrimineringen av unga ska sluta. Det är viktigt att vara medveten om att åldersmaktordningen finns för att kunna kämpa mot den. Därför ska jag dela med mig av mina kunskaper som aldrig förr.

Projektledaruppdraget och Ung&dum har fått mig att utvecklas enormt som person. Av både mot- och medgångar har jag lärt mig mycket, och detta är en erfarenhet som jag aldrig skulle vilja gå miste om.

Agnes Rova